

IHP Gulpen-Wittem Onderwijs & Opvang

—●—● RO groep
van waardevol
● naar waardevast

09.2020

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
	1.1 Aanleiding	5
	1.2 Status en totstandkoming	5
	1.3 Leeswijzer	6
2	Onderwijs & opvang in Gulpen-Wittem	7
	2.1 Demografie	8
	2.2 Onderwijs	9
	2.3 Kinderopvang	11
	2.4 Weging functionele en gebouwelijke scan	12
3	Algemeen kader	13
	3.1 Maatschappelijk kader	14
	3.2 Gemeentelijk kader	16
	3.3 Wettelijk kader onderwijshuisvesting	17
4	Strategische thema's	22
	4.1 Visie op onderwijs	23
	4.2 Thema 1: Doorgaande leer- en ontwikkellijn	23
	4.3 Thema 2: Vroege signalering en preventie	24
	4.4 Thema 3: Thuisnabij onderwijs en inclusieve voorzieningen	25
	4.5 Thema 4: Samen met andere activiteiten en voorzieningen per kern	25
	4.6 Thema 5: Een groene, duurzame en toekomstbestendige gemeente	26
5	Orderingsprincipes	28
	5.1 Principe 1: Samenwerking in brede kindvoorzieningen	29
	5.2 Principe 2: Bereikbaar gespreid over de gemeente	29
	5.3 Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden	30
	5.4 Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar	30

6	Huisvestingsmaatregelen	32
6.1	Algemeen	33
6.2	Kern 1: Wijlre - Op de Tien Bunder	34
6.3	Kern 2: Epen – A. Hermkes	37
6.4	Kern 3: Mechelen – Witheim	39
6.5	Kern 4: Eys – Klavertje Vier	41
6.6	Kern 5: Gulpen – Triangel en Bernardus	43
7	Uitvoeringsplan	49
7.1	Uitvoeringsagenda en financiële consequenties	50
7.2	Dynamisch plan	51
8	Implementatie	52
9	Bijlagen	55
	Bijlage 1: Informatiefundament Onderwijs en Opvang gemeente Gulpen-Wittem	56
	Bijlage 2: Matrix Functionele en gebouwelijke scan	57
	Bijlage 3: Bronnen en begrippen	58

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Gulpen-Wittem (ruim 14.000 inwoners) bestaat uit tien dorpen en twaalf gehuchten. In de kernen Gulpen, Eys, Mechelen, Epen en Wijlre wordt basisonderwijs aangeboden in de scholen: De Triangel, Klavertje Vier, Witheim, A Hermkes en Op de Tien Bunder. In de kern Gulpen wordt (onder één dak met De Triangel) Speciaal Basisonderwijs aangeboden door SBO St. Bernardus. Gezamenlijk bieden deze scholen onderwijs aan ruim 900 leerlingen. Daarnaast is in Gulpen Scholengemeenschap Sophianum (Stichting LVO) gevestigd, dat Voortgezet Onderwijs biedt aan circa 1400 leerlingen.

De schoolbesturen in de gemeente hebben de afgelopen jaren gewerkt aan een meer toekomstbestendig aanbod van haar onderwijslocaties. Het merendeel van de basisscholen was in het verleden relatief klein van omvang, met alle risico's voor het voortbestaan van dien. Door sluiting en samenvoeging van scholen, zijn locaties nu robuuster van omvang. De vraag naar en het aanbod van onderwijsruimte is op de locaties niet in balans. Er zijn locaties met een ruimte-overschot, naast locaties met een ruimtetekort. De locaties met een laag leerlingenaantal vragen aandacht.

Sophianum Scholengemeenschap heeft een centrale positie in het Heuvelland. Sinds 2016 heeft het Sophianum in Gulpen een breed onderwijsaanbod vmbo-havo-vwo en is de vmbo locatie in Nijswiller gesloten. Om alle leerlingen op de unilocatie in Gulpen te kunnen huisvesten hebben enkele aanpassingen en uitbreiding aan het gebouw plaatsgevonden.

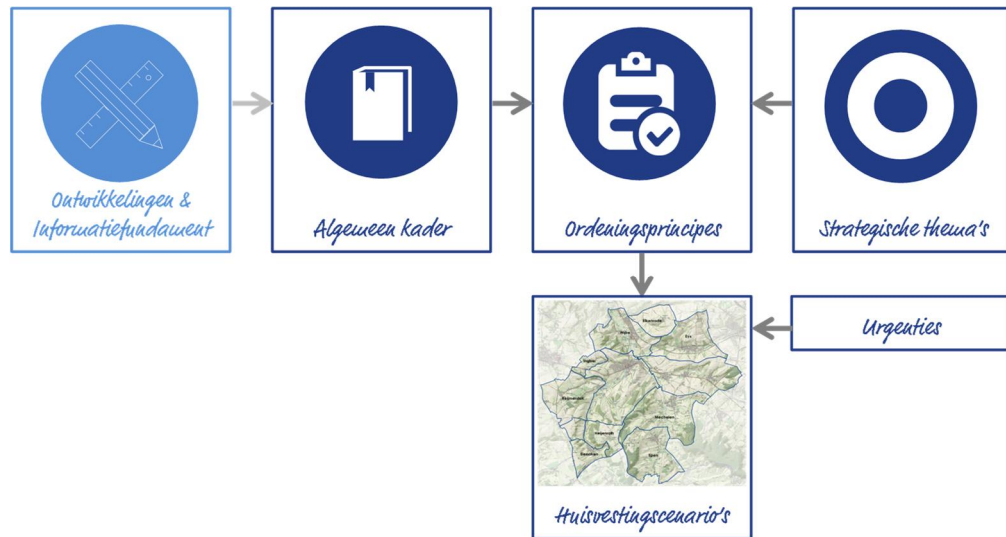
Ten behoeve van een goede onderwijskwaliteit en een gezonde en verantwoorde bedrijfsvoering, is het wenselijk dat de onderwijshuisvesting qua maat en spreiding past bij de behoeften in de kernen. Om deze reden heeft de gemeente in samenwerking met de schoolbesturen, – directeuren, en kindpartners een toekomstbestendige lange termijnvisie geformuleerd. Gebaseerd op gezamenlijke ambities en uitgangspunten van de gemeente en schoolbesturen, onder andere ten aanzien van onderwijsinhoud, onderwijshuisvesting en samenwerking tussen partners.

1.2 Status en totstandkoming

Van december 2019 tot en met augustus 2020 is in gezamenlijkheid gewerkt aan een integraal huisvestingsplan voor de periode 2020-2035 en een uitvoeringsplan voor 2020-2025 voor de gemeente Gulpen-Wittem. Het plan is tot stand gekomen onder regie van een projectgroep bestaande uit de schoolbesturen, schooldirecteuren, kindpartners en een afvaardiging van de gemeente Gulpen-Wittem met ondersteuning van RO groep. Het proces is voortvarend aangepakt, hoewel gehinderd door de pandemie rond Corona die het ingewikkeld maakte om het voorziene traject van atelierssessies af te ronden.

Onderhavig Integraal Huisvestingsplan Gulpen-Wittem geeft inzicht in de huidige situatie van het Primair en Voortgezet Onderwijs in de gemeente (inclusief bijlage informatiefundament). Vanuit de gezamenlijke strategische thema's en kaders en uitgangspunten, is een op samenwerking gericht plan geformuleerd voor de

onderwijshuisvesting. Concreet en gedetailleerd voor de komende vier jaar met een doorkijk en een plan/strategie voor de elf jaren daaropvolgend.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een samenvatting van de bevindingen op de huidige situatie gepresenteerd. In hoofdstuk 3 worden de kaders & uitgangspunten op maatschappelijk, gemeentelijk en wettelijk vlak geschetst. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de gezamenlijke visie van de schoolbesturen en gemeente in strategische thema's. In hoofdstuk 5 worden de orderingsprincipes voor huisvesting benoemd. Hoofdstuk 6 schetst de toekomstscenario's van huisvesting van de partijen. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 een uitvoeringsplan geformuleerd, voorzien van financiële consequenties.

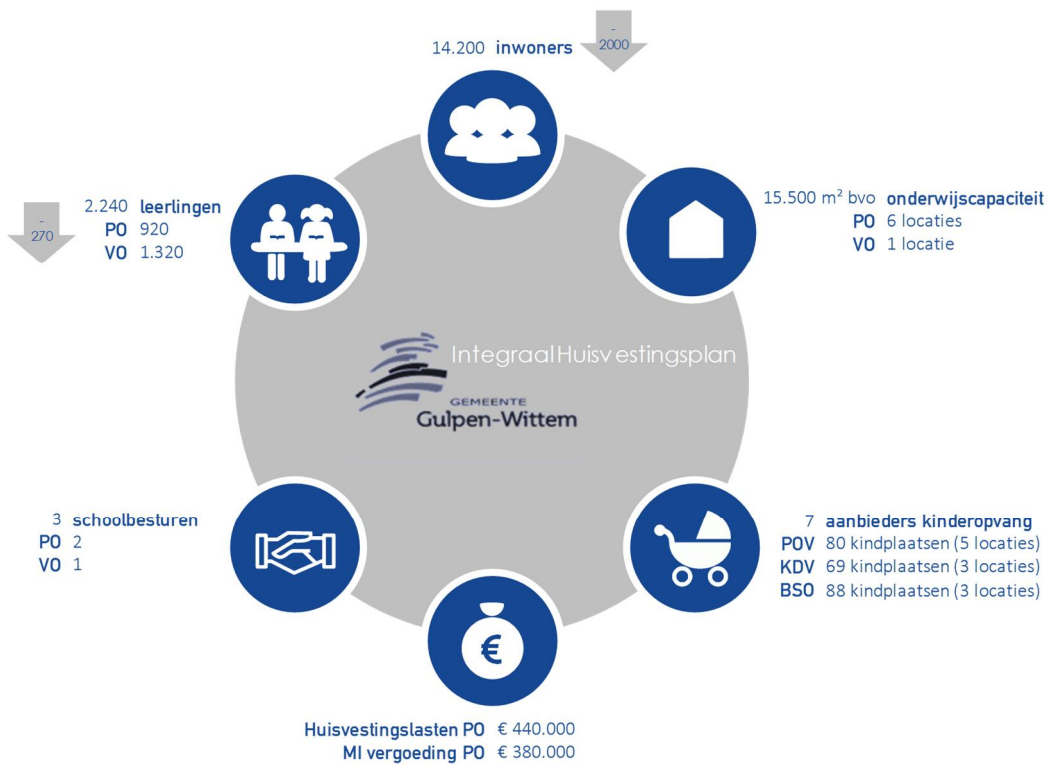

2

Onderwijs & opvang in Gulpen-Wittem

De bestaande situatie van het **onderwijs en opvang** in de gemeente Gulpen-Witttem is nauwkeurig in beeld gebracht. In het informatiefundament (bijlage 1) is het totaal aan demografische gegevens, ontwikkelingen en kwantitatieve gegevens voor Gulpen-Witttem in het algemeen en per locatie specifiek gebundeld, met aandacht voor leerlingenaantallen, verwachte groei en krimp, gebouwelijke kenmerken en normatieve ruimtebehoefte in relatie tot beschikbare gebouwcapaciteit. Voorliggend hoofdstuk geeft een samenvatting van de bestaande situatie.

2.1 Demografie

Het aantal inwoners van de gemeente Gulpen-Witttem is in de afgelopen 15 jaar met ongeveer 900 inwoners afgenomen, tot circa 14.200 inwoners in januari 2020. Naast de daling van het aantal inwoners is opgemerkt dat het relatieve aandeel inwoners vanaf 45 jaar geleidelijk is toegenomen en het aandeel jongeren (tot 15 jaar) is afgenomen; **vergrijzing** en **ontgroening**. De verwachting is dat mede hierdoor de daling van het aantal inwoners nog een tijdje doorzet, tot ruim 13.460 inwoners in 2023 en 12.000 inwoners in 2035.

Dit leidt tot een afnemende basisgeneratie¹ van de gemeente Gulpen-Witttem. In de gemeente wonen circa 1.560 kinderen en jongeren tot 15 jaar, terwijl dit 15 jaar geleden nog circa 2.420 kinderen waren (daling van 35%).

Voor een meer gedetailleerde uitwerking, zie het informatiefundament in bijlage 1.

¹ Aantal schoolgaande kinderen in de basisschoolleeftijd 4-12 jaar, dat woonachtig is in de gemeente.

2.2 Onderwijs

De gemeente Gulpen-Wittem heeft vijf scholen voor **Basisonderwijs** en één school voor **Speciaal Basisonderwijs**. De denominatie van alle scholen is Rooms-Katholiek en verschillen allemaal in voedingsgebied, onderwijs concept en omvang. Het onderwijs wordt aangeboden door twee bevoegd gezagen: INNOVO en Stichting kom Leren. Gezamenlijk verzorgen zij (op teldatum 1-10-2019) Primair Onderwijs (PO)² aan 920 leerlingen. De afgelopen 15 jaar heeft een daling plaatsgevonden van het aantal leerlingen van circa 35%. Naar verwachting is hiermee de grootste leerlingenkrimp geweest. Volgens prognoses van Pronexus blijft het leerlingenaantal in het Primair Onderwijs de komende jaren redelijk stabiel.

Nr.	School	Bevoegd gezag	Aantal leerlingen (1-10-2019)
1	Op de 10 Bunder	Stichting kom Leren	179 leerlingen
2	Klavertje Vier	INNOVO	77 leerlingen
3	De Triangel	INNOVO	276 leerlingen
4	SBO St. Bernardus	INNOVO	152 leerlingen
5	Witheim	INNOVO	156 leerlingen
6	A. Hermkes	INNOVO	81 leerlingen

In de gemeente Gulpen-Wittem geldt voor het basisonderwijs de van Rijkswegge bepaalde **opheffingsnorm** van 41 leerlingen. Geen enkele school bevindt zich momenteel of daalt de komende jaren (volgens meest actuele leerlingprognoses van Pronexus) onder of in de buurt van de wettelijke opheffingsnorm. INNOVO en kom Leren hanteren een eigen ondergrens van het aantal leerlingen. Deze is voornamelijk gebaseerd op het aantal leerlingen waarbij de kwaliteit van het onderwijs niet in het gedrang komt. De scholen hebben in of naast het gebouw allen de beschikking over een gymzaal, waarin zij het bewegingsonderwijs kunnen verzorgen.

De gemeente Gulpen-Wittem bestaat uit tien dorpen en twaalf gehuchten. Niet alle dorpen hebben een basisschool in het dorp. De **leerlingenmigratie** tussen de dorpen en over de gemeentegrens heen, is daardoor relatief hoog. Met name vanuit Slenaken en Reijmerstok (en bijbehorende gehuchten) gaan de kinderen naar basisscholen buiten de eigen gemeente. Kinderen die woonachtig zijn in Wijlre, Gulpen, Mechelen en Epen (of bijbehorend gehucht) gaan voor het grootste deel naar de school in eigen dorp. Toch is er ook, met name aan de randen van het gebied, een migratie zichtbaar. SBO Bernardus heeft een breed voedingsgebied en geeft onderwijs aan kinderen uit het gehele Heuvelland. Basisschool De Triangel is in hetzelfde gebouw gehuisvest als SBO Bernardus met als resultaat dat de basisschool door broertjes en zusjes ook buiten het voedingsgebied leerlingen krijgt.

Sophianum Scholengemeenschap, de enige school voor **Voortgezet Onderwijs (VO)** in de gemeente Gulpen-Wittem, valt onder het bevoegd gezag van Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO). Sophianum Scholengemeenschap heeft een aanbod in vmbo, havo, atheneum en gymnasium. De bovenbouw vmbo biedt in de kaderberoepsgerichte en basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-mix) de sector

² Zie bijlage 3 voor definitie Primair Onderwijs

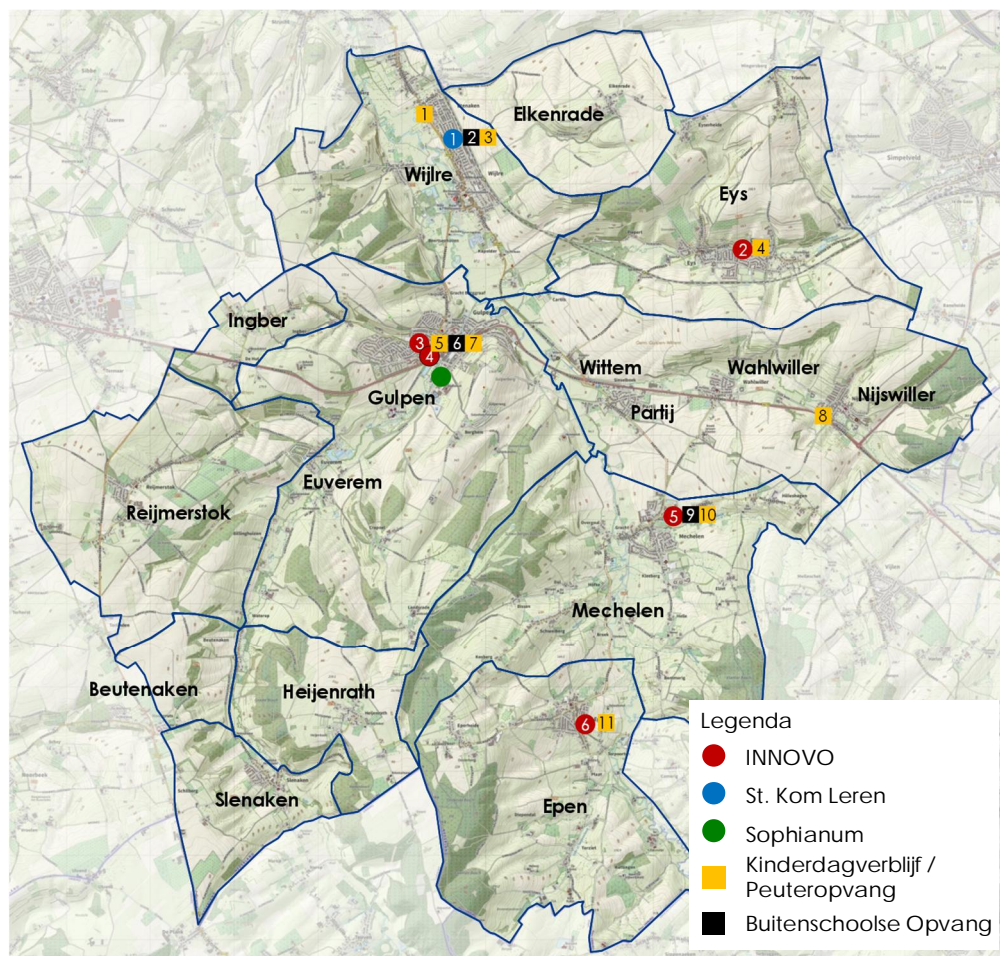
Dienstverlening en Producten aan. De theoretische leerweg (mavo-XL) biedt alle sectoren aan. Het Sophianum biedt voortgezet onderwijs aan 1.320 leerlingen.

Nr.	School	Bevoegd gezag	Aantal leerlingen (1-10-2019)
	Sophianum	LVO	1.320 leerlingen

Navolgend op de leerlingenontwikkeling in het PO, daalt het leerlingenaantal binnen het VO de komende vijf jaar tot circa 1.170 leerlingen (ruim 11%). De jaren daarna wordt nog een lichte daling verwacht.

Het Sophianum heeft een breder voedingsbied dan alleen de gemeente Gulpen-Wittem. Ongeveer 65% van de leerlingen van het Sophianum is woonachtig in andere gemeenten, met name in het Heuvelland. Ongeveer 80% van de jongeren woonachtig in Gulpen-Wittem, gaat naar het Sophianum. De overige jongeren uit Gulpen-Wittem kiezen voor scholen in Maastricht, Valkenburg of Heerlen.

Voor een meer gedetailleerde uitwerking, zie het informatiefundament in bijlage 1.

Afbeelding. Locaties onderwijs en opvang Gulpen-Wittem 2019-2020

2.3 Kinderopvang

De gemeente Gulpen-Wittem kent een breed aanbod aan kinderopvang voorzieningen en aanbieders. In totaal gaat het om zeven aanbieders die op vijf locaties **peuteropvang** (POV), op drie locaties **kinderdagopvang** (KDV) en op drie locaties **buitenschoolse opvang** (BSO) aanbieden. Deze kindfuncties verschaffen 237 kindplaatsen. Daarnaast zijn verschillende gastouders actief in de gemeente. De Peuteropvang, georganiseerd door Stichting Spelentère (verzorgt tevens het VVE programma), heeft op de vijf locaties gezamenlijk 80 kindplaatsen. Deze zijn allemaal in of naast een school gelegen. De **kinderdagopvang** locaties, aangeboden door drie verschillende partners, hebben gezamenlijk 69 kindplaatsen. Een aantal locaties is stand-alone, en is niet verbonden aan een specifieke basisschool, terwijl anderen in of naast een school gelegen zijn en onderdeel uitmaken van een Kindcentrum. Drie partners bieden in of nabij een school, **buitenschoolse opvang** aan. Zij verzorgen voor-, tussen-, en naschoolse opvang voor gezamenlijk 88 kindplaatsen. Het exacte aantal kinderen dat daadwerkelijk gebruik maakt van deze voorzieningen is hoger dan het aantal kindplaatsen. Daarnaast zijn verschillende gastouders actief in de gemeente.

Partijen erkennen de waarde van stand-alone locaties, zodat er keuzevrijheid voor ouders is. Gemeente heeft daarin vanuit haar regierol een initiërende rol.

2.4 Weging functionele en gebouwelijke scan

Omvang, leeftijd, prognoses van de verschillende locaties zijn bovenstaand in beeld gebracht. De gegevens zijn gewogen en kwantificeert in een **'functionele en gebouwelijke scan**. De scan geeft op een aantal relevante aspecten een score middels een vijf-puntenschaal per subcriterium. De gemiddelde score (onvoldoende, matig, voldoende, ruim voldoende) bepaalt het belang van actie. De scan toetst onderstaande thema's en subcriteria:

1. **Onderwijskundig perspectief**
  - Aanwezigheid van doorlopende leerlijn 0-4, 2-4 en buitenschoolse opvang. Zijn kindfuncties aanwezig en is er inhoudelijke samenwerking?
  - Het potentieel aantal leerlingen in relatie tot een complete doorgaande leerlijn. Zijn er minimaal 8 groepen, 200 leerlingen?
  - Het uitstroom niveau van de leerlingen.
2. **Ruimtelijk perspectief**
  - Aanwezigheid van een gymzaal.
  - De mate van normatief ruimteoverschot of -tekort op teldatum en in perspectief van 15 jaar.
  - De mate waarin het gebouw het huidige onderwijsconcept faciliteert.
  - Aanwezigheid van gewenste specifieke ruimten.
3. **Omgevingsperspectief**
  - Ligging t.o.v. voedingsgebied
  - Ligging en bereikbaarheid van de locatie
  - Kwaliteit en kwantiteit van de buitenruimte
  - Aanwezigheid parkeerplaatsen
  - Bereikbaarheid en veiligheid
4. **Bouwkundig perspectief**
  - Mate van flexibiliteit van het gebouw.
  - Binnen klimaat en installaties
  - Uitstraling en belevingswaarde
  - Bouwkundige kwaliteit

Dataverzameling heeft plaatsgevonden aan de hand van bureaustudie, visuele gebouwopname van alle panden en een interviewronde met de betrokken bestuurders en schooldirecties. Voor de volledige scan wordt verwezen naar de bijlage. De functionele en gebouwelijke scan levert onderstaand overzicht op:

School	Kern	Leerlingen	Bouwjaar	Onderwijs	Ruimte	Omgeving	Bouwkundig	gem. score
BS Klavertje Vier	Eys	77	1971	3,5	1,0	4,5	1,5	2,6
BS De Triangel	Gulpen	276	2013	5,0	1,0	3,5	4,0	3,4
BS A Hermkes	Epen	81	1982	3,7	2,3	4,3	3,5	3,4
SBO St. Bernardus	Gulpen	152	2013	5,0	1,0	3,8	4,0	3,4
BS Witheim	Mechelen	156	1967	3,8	2,7	4,0	4,5	3,8
BS Op de Tien Bunder	Wijlre	179	2013	4,5	1,3	5,0	4,3	3,8

3

Algemeen kader

Dit hoofdstuk omschrijft de algemene kaders waar we bij het vormgeven van een IHP rekening mee dienen te houden. Eerst worden de kaders die vanuit de maatschappij en de ontwikkelingen daarin toegelicht. Vervolgens worden de kaders op gemeentelijk niveau en de relatie met ander beleid omschreven. Tenslotte wordt het huidige wettelijk kader en samenvatting wet- en regelgeving beschreven, alsmede de ontwikkelingen hierin. De onderwerpen en vraagstukken in dit hoofdstuk zijn in willekeurige volgorde geschreven en geven geen mate van belangrijkheid aan.

3.1 Maatschappelijk kader

Naar participatiesamenleving en aanspreken vereende krachten

De 'participatiesamenleving' zet burgers, bedrijven en instellingen weer centraal. Zij worden in positie gebracht bij het vormgeven van de maatschappij. De moderne burger wil niet door de overheid worden bevoogd, maar ruimte krijgen om zijn eigen leven vorm te geven. Inwoners zoeken elkaar actief op in laagdrempelige vormen van **samenwerking**: van samenwerking in zorg en positieve gezondheid, tot energie-coöperaties en deeleconomie. Vernieuwde aandacht voor het coöperatieve past daarin.

Meer initiatief bij de burger

Burgers willen actief betrokken zijn bij inrichting en beheer van de publieke ruimte en voorzieningen. Ze nemen initiatief en pakken dagelijks problemen in hun leefomgeving aan: ze beheren een speeltuin, ze runnen de lokale bibliotheek, participeren in de brede maatschappelijke voorziening of exploiteren het zwembad om de hoek als de gemeente haar subsidie intrekt. Aan de basis daarvan ligt een mengeling van persoonlijke gedrevenheid, bewustzijn van de eigen expertise of onvrede met een bestaande situatie: burgers weten het soms echt beter. Gemeenten realiseren zich dat en oefenen het 'loslaten' door **inwonersinitiatieven** actief te faciliteren.

Verbinden

Burgers raken in **(nieuwe) verbanden** flexibel met elkaar verbonden: een samenspel tussen mensen, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Dit draagt bij aan de bestendigheid en duurzaamheid van activiteiten door het efficiënter benutten van expertise, inzet, faciliteiten en voorzieningen. Een belangrijk element daarin is het hebben van een toegankelijke, liefst inclusieve maatschappelijke infrastructuur, die ruimte biedt aan alle mensen, ook voor anderstalige nieuwkomers of voor mensen met een beperking door gedragsproblematiek, ziekte of handicap.

Duurzaamheid breed gedragen

Een belangrijk thema is **duurzaamheid en klimaatadaptie**. Overheden stellen voorwaarden in wetgeving, zoals in de Wet Milieubeleid en nieuwe wetgeving uit het Klimaatakkoord. Maar verduurzamen is ook een maatschappelijke trend, die niet zal keren: burgers willen hun leven duurzaam invullen, zorgvuldig naar natuur, zuinig met verbruik van materialen en kwalitatief hoogwaardig om langer gebruik mogelijk te maken. Dit levert voor nu en zeker in de toekomst een zeer bewuste generatie op. Het streven naar intensiever, efficiënter en gedeeld vastgoedbeleid voor maatschappelijke functies en (her)gebruik van bestaand vastgoed past in deze verduurzamingsrealiteit.

3.2 Gemeentelijk kader

Gemeente voelt zich verantwoordelijk

De gemeente heeft enkele [wettelijke taken](#) op het gebied van onderwijs, zoals het handhaven van de Leerplichtwet, het inzetten van leerlingenvervoer, de zorgplicht voor onderwijshuisvesting in het funderend onderwijs en het uitvoeren van onderwijsachterstandenbeleid via bijvoorbeeld Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Daarnaast moet de gemeenteraad voldoende algemeen toegankelijk openbaar onderwijs borgen. De [bevoegdheden zijn beperkt](#), terwijl de effecten en resultaten van het onderwijs van immense invloed zijn op de manier waarop de maatschappij en lokale gemeenschap worden vormgegeven en (onderling) acteren.

Relatie met sociaal domein

De gemeente kreeg met de [decentralisaties in het sociaal domein](#) in 2015 een taakverruiming; WMO, Jeugdwet, Participatiewet. Het onderwijs valt formeel niet onder de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein, echter door Wet Passend Onderwijs, worden scholen via de samenwerkingsverbanden verplicht hun ondersteuningsplan af te stemmen op het beleidsplan jeugdhulp. Dit heeft als doel dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Soms is het ook nodig dat onderwijs, jeugdhulp en gemeente afstemmen rondom individuele ondersteuning. De Gemeente Gulpen-Wittem beschouwt Onderwijs als integraal onderdeel van het Sociaal Domein en heeft de intentie om verbinding tussen Onderwijs, jeugdhulp en zorg optimaal vorm te geven in aansluiting op andere beleidsterreinen. Het onderwijs en de lokale overheid hebben elkaar als partners nodig om adequaat invulling te kunnen geven aan hun (gezamenlijke) opgaven in het belang van kinderen.

Samen werken aan duurzame samenleving

Het onderwijs heeft een belangrijke functie in het creëren van kansen voor de dorpen in de gemeente. Door talenten te herkennen en te benutten én vroegtijdig zicht te krijgen op wat stimuleert, draagt onderwijs bij aan [vitale participerende burgers](#) en daarmee aan een sterke innovatieve gemeenschap. Het onderwijs zal moeten blijven anticiperen op de veranderende behoeften in de maatschappij, van de kinderen en jongeren, van de ouders en hoe de omgeving zich ontwikkelt.

De komende jaren wordt van de gemeenten als regisseur in het jeugddomein, en van de onderwijsinstellingen en andere partners een inspanning gevraagd voor het vasthouden van een sterke duurzame, inclusieve samenleving. Samenwerking biedt daarbij mogelijkheden om kinderen en jongeren kwalitatief hoogwaardige leer- en ontwikkelingskansen te bieden in goede voorzieningen. Deze samenwerking vraagt een gezamenlijke visie op inhoud en vorm.

3.3 Wettelijk kader onderwijshuisvesting

Gedeelde verantwoordelijkheid

Het wettelijk kader van onderwijshuisvesting kent een gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeenten en schoolbesturen. De gemeente heeft de **zorgplicht** om voldoende en adequate huisvesting beschikbaar te stellen voor het PO, (V)SO en VO. De gemeente is (ook financieel) verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Renovatie is in de huidige wetgeving nog niet als voorziening in het kader van onderwijshuisvesting vastgelegd, maar de verwachting is dat deze daar wel aan wordt toegevoegd. Het schoolbestuur heeft de verantwoordelijkheid de huisvesting als een goed huisvader te beheren en te exploiteren. Schoolbestuur draagt de kosten voor de exploitatie van het gebouw (energie, water, en schoonmaak) alsmede voor klein en groot onderhoud van het gebouw en tuin gedurende de gebruikstermijn van het gebouw.

Door de **gedeelde verantwoordelijkheid** in onderwijshuisvesting, zijn de belangen tussen schoolbesturen en gemeente soms tegengesteld. De gemeente heeft er baat bij investeringen zo laag mogelijk te houden. De keuze om investeringen in nieuwbouw uit te stellen of te verwijzen naar leegstand is soms verleidelijk, ondanks dat onderhoudskosten of energiekosten (verantwoordelijkheid schoolbestuur) daardoor juist hoger kunnen zijn. Schoolbesturen hebben tegelijkertijd behoefte aan een gebouw dat goed te exploiteren is: passend bij de omvang van de school, modern en efficiënt, en energievriendelijk. Zij kan er baat bij hebben om onderhoud te verminderen om eerder in aanmerking te komen voor een nieuw schoolgebouw.

Het **juridisch eigendom**, en daarmee de juridische aansprakelijkheid, ligt in beginsel bij het schoolbestuur. Daardoor mag het schoolbestuur een gedeelte van het gebouw verhuren of in medegebruik geven, mits dit medegebruik is voor uit de openbare kas bekostigd onderwijs of voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden. Bij verhuur dient het schoolbestuur aan het college van B&W toestemming te vragen voor het onttrekken van de onderwijsbestemming van het betreffende gebouwdeel. Omdat de gemeente het gebouw en de ondergrond bekostigt, heeft zij het **economisch claimrecht** als schoolbestuur het gebouw, of een gebouwdeel niet langer gebruikt. In die situatie krijgt de gemeente ook het juridisch eigendom van het betreffende gebouw. Daarnaast kan gemeente of schoolbestuur het initiatief nemen om delen van het schoolgebouw aan de onderwijsbestemming te onttrekken. In dat geval gaat voor dit gebouwdeel het eigendom over naar de gemeente.

Gemeentelijke verordening als vangnet

Gemeenten zijn op grond van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), Wet op het voortgezet Onderwijs (WVO) en Wet op Expertisecentra (WEC) verplicht om samen met schoolbesturen in Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) een **Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs** te ontwikkelen en vast te stellen. Daarin zijn op basis van gemeentelijk onderwijshuisvestingsbeleid kaders, uitgangspunten en inhoudelijke voorwaarden geregeld. Ook worden de procedures voor het aanvragen van voorzieningen in de huisvesting toegespitst op specifieke gemeentelijke voorwaarden vastgelegd.

Voorzieningen in de huisvesting zijn:

- Voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen³;
- Herstel van constructiefouten bestaande uit schade aan een gebouw veroorzaakt door eigen gebrek of eigen bederf, evenals uit kosten gemoeid met het voorkomen van nog niet zichtbare materiële schade onmiddellijk voortvloeiend uit ontwerpfouten, uitvoeringsfouten of wanprestatie;
- Herstel en vervanging in verband met schade aan gebouw, onderwijsleerpakket, leer- en hulpmiddelen of meubilair ingeval van bijzondere omstandigheden;
- Huur van een sportterrein voor een school voor voortgezet onderwijs voor het onderwijs in lichamelijke oefening.

De gemeente heeft de bekostigingsverantwoordelijkheid voor realisatie, instandhouding en exploitatie van [gymnastiekvoorzieningen](#) (lokaal bewegingsonderwijs). De gemeente ontvangt hiervoor via het gemeentefonds een vergoeding. Wanneer een school gebruik maakt van een gemeentelijke sportvoorziening, dient de gemeente de accommodatie om niet in gebruik te geven voor het vastgestelde aantal klokuren. Het financieel risico van de exploitatie ligt dan bij de gemeente. Indien de gymnastiekvoorziening, na realisatie door gemeente, eigendom is van het schoolbestuur, ontvangt zij voor het vastgesteld aantal klokuren een (vastgestelde) vergoeding. De resterende kosten voor exploitatie en instandhouding dienen via medegebruik opgevangen te worden.

In het [amendement](#) dat in februari 2020 aangenomen is door de Tweede Kamer, worden scholen verplicht [minimaal twee uur per week bewegingsonderwijs](#) te geven. Er staan geen klokuren of lesuren in het amendement en daarover zijn ook geen afspraken c.q. bepalingen aangepast. De KVLO gaat er daarom vooralsnog vanuit dat de huidige afspraken c.q. bepalingen met betrekking tot de bekostiging en gemeentelijke facilitering van de accommodatie blijft gelden (artikel 117 WPO).

Investeren in [huisvesting ten behoeve van kinderopvang](#) (kinderdagopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang) valt niet onder de zorgplicht van de gemeente en is daarmee ook geen onderdeel van de verordening. Organisaties voor kinderopvang zijn commerciële partijen en dienen zelf te investeren in hun huisvesting of een commerciële huur te betalen voor de huisvesting.

[Maatschappelijke vraagstukken](#)

Onderwijshuisvesting dient bij nieuwbouw te voldoen aan de wettelijke bouweisen ([bouwbesluit](#)). Aan bestaande onderwijsgebouwen stelt de wetgever slechts beperkte wettelijke eisen. Belangrijkste voorwaarde is dat gebruik als schoolgebouw vergunbaar is en dat dus aan minimale eisen met betrekking tot gezondheid en veiligheid wordt voldaan. Dat is te begrijpen omdat gebouwen een levens- en gebruiksduur hebben van vele jaren (minimaal 40 jaar). Inhoudelijke veranderingen in het onderwijs kunnen aanleiding zijn voor gemeente en schoolbestuur om naar deze accommodaties te kijken.

3 (Vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, (gedeeltelijk) in gebruik nemen van bestaand gebouw, Verplaatsing van bestaande noodlokalen, terrein voor het realiseren van voorgaande voorzieningen. Inrichting met onderwijsleerpakket en/of meubilair (mits niet eerder bekostigd). Medegebruik ander onderwijsgebouw.

Tegelijkertijd vragen maatschappelijke ontwikkelingen als [klimaat](#), [energieneutraliteit](#), [Frisse Scholen](#) en [duurzaamheid](#) aandacht bij zowel nieuwbouw als bestaande bouw. Deze ontwikkelingen vinden stap voor stap ook hun plek in bouwregelgeving. PO Raad, VO Raad, VNG en rijk werken samen aan het verbeteren van het wettelijk kader. Momenteel ligt wetgeving voor die de schoolbesturen en gemeente meer gezamenlijke en gelijkwaardige verantwoordelijkheid geeft in de voorzieningen voor de huisvesting. Belangrijk onderdeel van dit wetsvoorstel is een wettelijk kader rondom [renovatie](#), waarbij renovatie als levensduurverlenging van tenminste 25 jaar een volwaardig alternatief wordt voor nieuwbouw.

De uitdaging voor gemeenten is om intussen keuzes te maken, die daar soms op vooruit lopen. Een beter gebouw leidt tot een hogere kwaliteit van het onderwijs (door betere verblijfscondities) en een efficiëntere exploitatie voor het schoolgebouw (waardoor meer geld beschikbaar blijft voor onderwijs). Maar grotere huisvestelijke ambities leiden ook tot een hogere investering. Elke aanscherping van kwaliteitsafspraken voor nieuwbouw kost geld, bouwkosten worden immers hoger. Belangrijke maatschappelijk ontwikkelingen zijn:

- [Energie- en CO2-neutraliteit](#)

De wetgever ontwikkelt beleid op weg naar energie-efficiëntie. Eerste stap naar deze verduurzaming werd gezet in het [Energieakkoord](#) uit 2013. Daarna zijn op wereldschaal in Parijs afspraken gemaakt en deze worden via klimaattafels in publiek-private samenwerking tussen overheid, instellingen, bedrijven en burgers vertaald naar concrete doelstellingen en een praktische aanpak voor Nederland: het [Klimaatakkoord](#).

Ook voor onderwijshuisvesting (utiliteitsbouw) komt binnenkort een vast te stellen [routekaart PO en VO](#), die tot een aanscherping van het beleid leidt. Dit heeft consequenties voor zowel nieuwbouw in verscherpte bouwweisen als een verplichte aanpak van bestaand vastgoed met als doel het bereiken van CO₂-neutraliteit in 2050. Vooruitlopend op de routekaarten is het een verplichting om bij nieuwbouw [gasloos](#) en bijna energie neutraal ([BENG](#)) te bouwen.

- [Frisse Scholen en Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting](#)

Kwaliteit van onderwijshuisvesting is van invloed op de prestaties van de leerlingen en het onderwijzend personeel. Het waarborgfonds & Kenniscentrum Ruimte-OK heeft in overleg met de PO-Raad en de VNG het [Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting](#) ontwikkeld, waarin gebouwen worden beoordeeld op verschillende aspecten op de thema's Beleving, Gebruik en Techniek. Het laat ook zien waar deze basiskwaliteit uitstijgt boven de wettelijke minimumeisen uit het Bouwbesluit.

Het Waarborgfonds Kinderopvang heeft een soortgelijk kader opgesteld voor de kinderopvang: [Kwaliteitskader Huisvesting Kinderopvang](#).

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft als onderdeel van het programma Energiebesparing in de Gebouwde Omgeving van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een Programma van Eisen opgesteld met minimale eisen voor een goed binnenmilieu en een lage energierekening; [PvE Frisse Scholen](#). Frisse Scholen is een kwaliteitskader, waarmee wetgever, gemeenten en onderwijs streven naar verbetering van de kwaliteit van zowel nieuwbouw als ook bestaande scholen, gericht op de verbetering van de verblijfsaspecten Energie, Lucht, Temperatuur, Licht en Geluid.

Voor alle thema's zijn prestatie-eisen voor drie kwaliteitsniveaus omschreven; C, B A. Op de thema's energie en lucht dient bij nieuwbouw minimaal voldaan te worden aan klasse B, om te kunnen voldoen aan het Bouwbesluit. Gemeente, schoolbestuur en kindpartners zoeken samen op lokaal niveau een balans in de ambities en investeringen in gebouwkwaliteit.

- **Duurzaamheid**

Onderwijshuisvesting moet de gebruiksfunctie duurzaam ondersteunen. Daarbij zijn neutraliteit in energieverbruik alsmede kwaliteit en hergebruik van materialen voor de hand liggende thema's. Maar daarnaast moet ook aandacht zijn voor de continuïteit van geschiktheid van een schoolgebouw. Goede, relevante schoolgebouwen kunnen onderwijs, en vooral de te verwachten veranderingen daarin, op lange termijn "meemaken". Gemeenten, schoolbesturen en kindpartners moeten ook vanuit dat inhoudelijke perspectief samen beoordelen of investeren in onderwijsgebouwen zinvol is met een blik, die verder gaat dan vandaag en morgen.

Een eerlijke balans

De taakverdeling tussen gemeente en schoolbesturen voor adequate huisvesting kan problemen opleveren. Partijen hebben immers niet altijd gelijke belangen. Een gemeente heeft er baat bij als een schoolbestuur een gebouw goed exploiteert en lang actief onderhoudt tot bij voorkeur zelfs na het einde van de gebruiksduur. Een schoolbestuur ziet graag dat een gemeente proactief (vroeg) investeert in nieuwbouw van een efficiënt te exploiteren gebouw. De eerder geschetste maatschappelijke ontwikkelingen maken het gecompliceerder om tot afspraken te komen binnen het bestaande wettelijk kader. Daarbij zijn verschillende thema's relevant:

- De discussie over duurzaamheid heeft een nieuwe dimensie gekregen door de snel scherper wordende eisen met betrekking tot energieverbruik. Vanuit duurzaamheidseisen wordt het onderscheid tussen exploitatie/onderhoud en investering minder relevant. Om die reden wordt het voorstel gedaan om **renovatie**, naast nieuwbouw c.q. opwaardering tot nieuwbouwvoorwaarden van een bestaand gebouw, een onderdeel van het voorzieningenpakket te laten worden (met de voorwaarde dat dit leidt tot een **levensduurverlenging** van tenminste 25 jaar).
- Het wordt relevanter dat vanuit **Total Cost of Ownership** een verband wordt gelegd tussen investeringen vanuit wettelijke zorgplicht en onderhoudsplannen van schoolbesturen op de middellange en lange termijn. Onderhoudsgelden kunnen dan immers samengevoegd worden met investeringsmiddelen om tot efficiënte maatregelen te komen.
- Om dit te verbinden kan het helpen als **schoolbesturen van de wetgever meer ruimte krijgen om mee te investeren** in huisvesting vanuit hun materiële instandhoudingsvergoeding. Tot nu is dat ingewikkeld. Het Voortgezet Onderwijs mag onder voorwaarde mee-investeren als maatregelen in exploitatie terug verdiend kunnen worden en dit wordt in de praktijk ruim geïnterpreteerd. Voor het Primaire Onderwijs en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs zijn de beperkingen op dit moment nog stringenter. Uitbreiding daarvan behoort tot de aan het Rijk aangereikte voorstellen voor een wetsaanpassing van PO Raad, VO Raad en VNG.

- Een heldere en bindende planning op de middellange en lange termijn (tot 20 jaar) is noodzakelijk. Het is daarom waarschijnlijk dat het instrument [Integrale Huisvestingsplanning \(IHP\)](#) een wettelijke verankering krijgt en voor elke gemeente een verplichting wordt. Ook de procedures ten aanzien van jaarlijkse aanvragen daarbij aangepast te worden aan de nieuwe werkelijkheid.

Goede financiële randvoorwaarden

Bouwprijzen zijn in de afgelopen jaren gestegen door verschillende ontwikkelingen; in de eerste plaats was er een correctie op forse prijsdalingen uit de recessie van 2008. Daarnaast ontstonden capaciteitsproblemen, met name in bouwmaterialen. En tenslotte namen de kwaliteitseisen voor duurzaamheidsvragen toe, vooruitlopend op wettelijke verankering. Bijna Energie Neutraal Bouwen (BENG) werd een verplichting in de aanloop naar ENG of zelfs klimaatneutraal.

Als reactie daarop heeft de VNG in 2018 eerste verhogingen van de [normbedragen van nieuwbouw](#) geadviseerd. De gemeenten hebben gezamenlijk aan het Rijk gevraagd om deze prijswijziging aan te passen in de berekeningen voor het gemeentefonds. De reeds verhoogde normen gaan uit van 'sober en doelmatig bouwen' en zijn gebaseerd op het oude bouwbesluit. Hiermee kan nog geen invulling gegeven worden aan BENG of andere kwaliteitsvoorwaarden. Het is aan de gemeente om, in overleg met schoolbesturen, een balans te zoeken tussen deze kwaliteitseisen en de financiële ruimte. Daarbij zijn verschillende aandachtspunten relevant:

- **Betaalbaarheid in relatie tot opgave:** Toegekende bouwbudgetten in de uitvoeringsplanning moeten leiden tot uitvoerbare plannen. Dit vraagt van gemeente en schoolbesturen om in goed overleg een balans te zoeken tussen het toekennen van voorzieningen in het kader van zorgplicht en de soms beperkte financiële ruimte van de gemeente.
- **Kwaliteitsvoorwaarden:** Hogere eisen vertalen zich in een hogere bouwprijs. De kwaliteitseisen zullen de komende jaren verder toenemen vanwege stappen in de richting van energieneutraliteit. Extra eisen leiden vaak tot grotere prijsstijgingen en later vlakken die dan af. Er moet daarom gestreefd worden naar een balans tussen kwaliteitseisen en het beschikbaar te stellen bouwbudget.
- **Eigen bijdrage van schoolbesturen:** Schoolbesturen in het Voortgezet Onderwijs mogen vanuit Total Cost of Ownership (TCO) benadering mee-investeren in nieuwbouw of renovatie van een school als deze extra investeringen (in duurzaamheid) binnen een aanvaardbare tijd kunnen worden terugverdiend. De verwachting is dat deze mogelijkheden worden uitgebreid voor het Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.
- **Lokale marktomstandigheden:** De VNG baseert de normbedragen op een algemeen beeld van de prijsontwikkeling in de bouw. In verschillende delen van het land gelden vaak andere voorwaarden en het is aan een gemeente zelf om daar in IHP of verordening keuzes in te maken.
- **Continuïteit:** Bouwprijzen kunnen binnen korte termijn sterk fluctueren. Met het oog op de te verwachten veranderingen in eisen de komende tijd, lijkt het voor de hand te liggen om in IHP en verordening afspraken te maken over hoe met prijsstijgingen kan worden omgegaan. Dit met het oog op de langjarige realiseerbaarheid van een gedragen vast te stellen uitvoeringsprogramma.

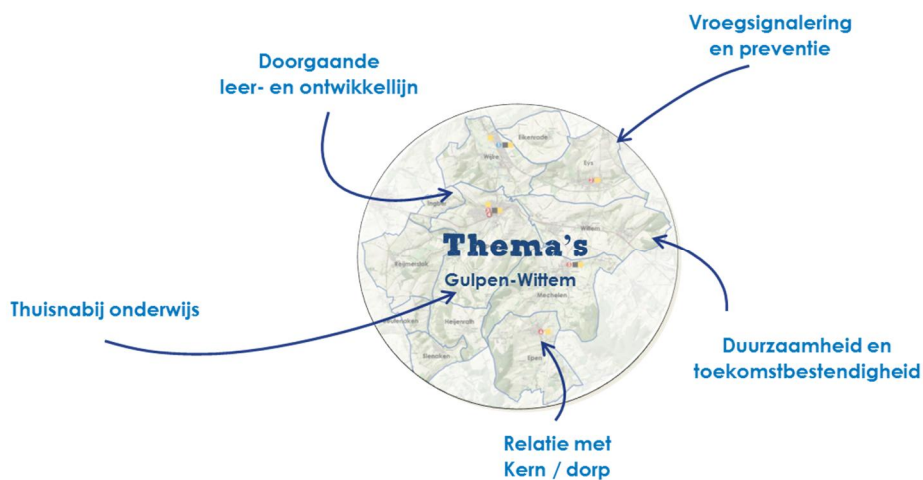
4

Strategische thema's

4.1 Visie op onderwijs

De scholen, kinderopvangorganisaties en de gemeente Gulpen-Wittem streven samen naar toekomstbestendige voorzieningen voor de jeugd en jongeren. Op basis van verschillende overleggronden hebben partners een gezamenlijk **perspectief** ontwikkeld op thema's die waardevol voor de lokale gemeenschap worden gevonden. Daarbij zijn bestaande beleidsdocumenten (o.a. het Ondersteuningsplan Samenwerkingsverband, Regio visie 2015, Regio agenda jeugd en onderwijs, visie sociaal domein gemeente Gulpen-Wittem, strategische visie schoolbesturen, visies vanuit de scholen) als vertrekpunt genomen.

4.2 Thema 1: Doorgaande leer- en ontwikkelijn

De gemeente, onderwijs en kindpartners realiseren sterke **doorgaande leer- en ontwikkelijnen** in Gulpen-Wittem voor alle kinderen tussen 0-13 jaar. Ze richten zich tevens op een krachtige verbinding met het Voortgezet Onderwijs (in het bijzonder met het Sophianum) en middelbaar en hoger onderwijs om kinderen goed voor te bereiden op de toekomst. Doorgaande leer- en ontwikkelijnen hebben als doel dat kinderen weinig ontwikkelingsenergie verliezen als zij een overgang maken tussen peuter- / kinderdagopvang en basisschool, tussen basisschool en buitenschoolse opvang, of tussen basisschool en voortgezet onderwijs. Dit vraagt een samenhang in aanpak en visie op de ontwikkeling van een kind.

Gestreefd wordt naar een complete dienstverlening zonder (een te ervaren) 'knip', waarbij **professionals werken als één team** in het ondersteunen van het kind in zijn of haar ontwikkeling. Daarvoor is een goede **programmatische aansluiting of integratie** nodig. Daarnaast (en minstens zo belangrijk) maken professionals **procesafspraken** om die doorgaande leerlijnen te bewaken. Deze afspraken worden tussen professionals op het niveau van de kern c.q. de locatie gemaakt. De gemeente bewaakt en ondersteunt deze op lokaal niveau.

Overgangen binnen leer- en ontwikkelijn krijgen zo organisch mogelijk vorm en worden besproken en begeleid door het team van professionals met ouders en kind. Dit geldt zowel voor de overstap van opvang naar basisonderwijs en van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, als ook voor de kleine, dagelijkse

overgangen gedurende een schooldag (bijvoorbeeld van en naar buitenschoolse opvang). De warme overdracht wordt gerealiseerd via professionals in sociale teams en in knooppunten, altijd in overleg en afstemming met ouders (en het kind). Het fysiek aanwezig zijn van functies en professionals [op één locatie](#) versterkt deze inhoudelijke samenwerking, omdat zo expertise laagdrempelig beschikbaar is. Doorgaande leerlijnen mogen daar niet afhankelijk van zijn. Daarom wordt [informatie over het kind](#) integraal verzameld, geborgd en toegepast om maximaal te kunnen ondersteunen in de ontwikkeling van elk kind.

De veelheid aan partners dat het aanbod van voor- en buitenschoolse voorzieningen aanbiedt in de gemeente Gulpen-Wittem, maakt de samenwerking onderling en met het onderwijs lastiger. Er is behoefte aan een [organisatievorm waarin partners meer verbinding met elkaar hebben](#). De gemeente Gulpen-Wittem heeft daarin een initiërende en faciliterende rol.

4.3 Thema 2: Vroege signalering en preventie

Gulpen-Wittem moet een goede plek zijn voor kinderen om zich te ontwikkelen. Partners en de gemeente [werken daarom samen aan een positief klimaat voor opgroeien](#): samen zorgdragen voor gelukkige kinderen. Het is belangrijk om eventuele problematiek bij kinderen vroegtijdig te signaleren, of zelfs te voorkomen. peuteropvang, kinderopvang (ook MKD), consultatiebureau en scholen zijn belangrijke vindplaatsen. Ingezet wordt op optimale [aansluiting tussen onderwijs, opvang en consultatie, team jeugd, zorg- en ondersteuningscoördinatie, en knooppunten](#). Partners zien vroegsignalering ook als een opdracht om te komen tot snelle niet-bureaucratische opvolging en ondersteuning zonder wachtlijsten.

Gemeente en jeugdpartners willen een [collectieve aanpak](#) voor hulp en ondersteuning bij problematiek bij kinderen. Ieder vanuit zijn taak en opdracht op zoek naar een aanpak, waarbij expertise en menskracht(ambulant) gedeeld wordt tussen de scholen en kindpartners. Menskracht wordt inzetbaar gemaakt vanuit de specifieke kennis en expertise binnen onderwijs en andere organisaties als jeugdhulp en jeugdzorg, logopedie, gezondheidszorg, maatschappelijk werk, bibliotheekwerk, tiener-/jeugdwerk, verenigingsleven. De gemeente legt dit vast in reguliere afsprakenkaders (o.a. VVE, Samenwerkingsverbanden, Knooppunt, Jeugdteam, Zorg op Maat, beleid schoolbesturen / gemeente). Professionele ondersteuning wordt op basis van gelijkwaardigheid en kansengelijkheid ingezet en is daarmee beschikbaar [voor alle kinderen](#) en hun ouders.

4.4 Thema 3: Thuisnabij onderwijs en inclusieve voorzieningen

Gemeente, onderwijs en kindpartners streven samen naar een zo inclusief mogelijke samenleving in Gulpen-Wittem, waarin iedereen dezelfde voorzieningen kan gebruiken. **In het onderwijs** richten scholen hun infrastructuur, methodes, lesmateriaal en personeel in op alle kinderen: ook kinderen met gedragsproblematiek, ziekte of handicap, maar ook anderstalige nieuwkomers of kinderen uit gezinnen die het moeilijker hebben. Dit vraagt ook een transformatie in de jeugdhulp (van individueel arrangeren naar meer preventie en lichte hulp aan de voorkant) met als doel om samen de basisondersteuning van VVE tot en met Voortgezet Onderwijs te versterken.

De Wet Passend Onderwijs garandeert dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. Scholen hebben **zorgplicht** voor de leerlingen die bij hen aangemeld zijn. In het samenwerkingsverband Maastricht-Heuvelland werken de schoolbesturen samen aan de **ondersteuning van leerlingen met aanvullende behoeften in hun ontwikkeling**. Om goede invulling te geven aan passend onderwijs, alsmede het faciliteren van zorgpartners in het schoolgebouw, is het beschikbaar hebben van voldoende ruimte in het schoolgebouw een voorwaarde.

Scholen streven waar mogelijk **thuisnabij en passend onderwijs** na maar kunnen binnen de schaal van Gulpen-Wittem niet altijd alle noodzakelijke ondersteuning op elke locatie faciliteren. Specifieke voorzieningen voor (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en speciaal basisonderwijs (SBO) blijven daardoor nodig. De expertise van SBO Bernardus is beschikbaar voor de scholen in de regio en kan op afroep ingezet worden op de andere schoollocaties in de gemeente. Daar zijn in het samenwerkingsverband afspraken over gemaakt.

Inclusie streeft naar meer kinderen thuisnabij in het reguliere onderwijs, gecombineerd met de transformatie in de jeugdhulp (van individueel arrangeren naar meer preventie en lichte hulp aan de voorkant), met als doel om samen de basisondersteuning van VVE tot en met Voortgezet Onderwijs te versterken.

Inclusieve voorzieningen zijn ook in hun ruimtelijke vormgeving en uitrusting bereikbaar voor alle kinderen (en hun ouders). Dit vraagt dat situationeel – en soms verplicht – aanpassingen gedaan worden. Daarbij streven partners naar ‘**redelijke aanpassingen**’ om gewenste toegankelijkheid te bevorderen.

4.5 Thema 4: Samen met andere activiteiten en voorzieningen per kern

Scholen werken actief samen met **partners in de eigen lokale situatie**. Kinderen participeren immers dagelijks in hun eigen omgeving, in de gemeente en in hun dorp of kern. Daarom werkt het onderwijsteam actief aan maatschappelijke inzet in thema's als lokale zorg, gezondheid, cultuur en integratie. Het primair onderwijs beschouwt deze omgevingsrelaties als een **pedagogische verantwoordelijkheid**. Onderwijs en haar kindpartners coördineren programma's, activiteiten en personele inzet met de directe omgeving en verenigingen. Waar mogelijk stemmen partners (pedagogische) programma's op de lokale vraag en de normen en waarden in de eigen omgeving af. Lokale samenwerking wordt **manageriek geprofessionaliseerd**, bijvoorbeeld door coördinatie van de gezamenlijke programma's, omzetten naar activiteiten, uitbouwen van de samenwerking en goede communicatie.

In de kernen en dorpen kunnen ambities [samen met inwoners invulling krijgen](#). Door menskracht te betrekken bij het onderwijsproces of door ruimten en faciliteiten in de school beschikbaar te stellen. Omgekeerd kan het onderwijs gebruik maken van expertise, ervaring van inwoners en organisaties in de kern ter verrijking en ondersteuning van het onderwijsproces. Deze inzet levert mogelijk meer participatie van jonge mensen in de samenleving op.

Waar mogelijk en relevant ondersteunen gemeente en onderwijspartners samenwerking door [gedeeld gebruik](#) van faciliteiten en accommodaties. Om goede invulling te geven aan de samenwerking op de schoollocatie, is het beschikbaar hebben van voldoende gebouwelijke ruimte (in omvang, kwaliteit en flexibiliteit) een voorwaarde.

Gezamenlijke huisvesting van activiteiten biedt kansen voor [versterking of consolidatie van een ontmoetingsfunctie](#), het creëren van een [interessante leeromgeving](#) voor de kinderen, het [vergroten van de betrokkenheid](#) van jeugd bij de kern en dorpsactiviteiten, het geven van een [impuls aan het verenigingsleven](#) en het [stimuleren van vrijwilligerswerk](#). Samenwerking leidt tot sociale samenhang, versterking van leefbaarheid en economische verbetering. Er is ook een risico dat het voortbestaan van zo'n samenspel van maatschappelijke functies onevenredig afhankelijk wordt van de levensvatbaarheid en het voortbestaan van één speler (bijvoorbeeld van de basisschool). Het is van belang om daar een goede balans in te zoeken.

4.6 Thema 5: Een groene, duurzame en toekomstbestendige gemeente

Gemeente, onderwijs en kindpartners streven ernaar dat duurzaamheid een natuurlijk onderdeel wordt van het [primaire proces](#). Programma's voor onderwijs en maatschappelijke verbinding, kennis en expertise van personeel, inzet van management moeten daartoe gericht worden op de overdracht naar leerlingen van kernwaarden op het gebied van een gezond en duurzaam leefklimaat. Scholen en gemeente hebben immers een rol in de bewustwording van kinderen, om actief te investeren in een [bewuste generatie](#).

De gemeentebrede duurzaamheidsambitie is verbonden met haar historische [sociale en culturele waarden](#). Zo heeft elke kern van de gemeente haar eigen culturele waarden en tradities, die op een heel eigen manier duurzaamheid representeren. Maar vooral is natuurbeleving een gedragen kernwaarde voor duurzaamheid. De groene omgeving biedt kansen om kinderen van jongs af aan [respect voor de natuurlijke leefomgeving](#) bij te brengen. Niet alleen uit zorg voor behoud van de eigen leefomgeving, maar ook als investering in het behoud van de kwaliteit van de regio waarin deze jeugd opgroeit. Kinderen worden [gestimuleerd tot duurzaam denken en doen](#), en laten ze ervaren wat zij als individu kunnen bijdragen aan een duurzame omgeving.

Om duurzaamheid geloofwaardig in het curriculum in te passen moet een school zelf zichtbaar duurzaam werken. Bijvoorbeeld door afval te scheiden en door zonne-energie te gebruiken. Waar mogelijk ook in een duurzaam gebouw. De gemeente Gulpen-Wittem wil in 2050 [energieneutraal en gasloos](#) zijn en wil daarin samenwerken met bedrijven, instellingen en verenigingen. Dit zal vorm krijgen in [gebouwtechniek](#)

(maatregelen aan installaties en gebouwschil) en in [gebouwgebruik](#) door meervoudig gebruik en intensivering van gebruik. Dit vraagt flexibiliteit in inrichting en (gemeenschappelijk) gebruik van voorzieningen. Inspanningen in duurzaamheid zijn [deels verplicht](#) (Klimaatakkoord, Bouwbesluit), maar daarnaast voelen de gemeente en schoolbesturen een [maatschappelijke verantwoordelijkheid](#) om daarin waar mogelijk vooruit te lopen. De huidige onderwijsgebouwen zijn verschillend in aard, omvang en (duurzaamheids-)prestatie. Gemeente en schoolbesturen delen de verantwoordelijkheid om te komen tot een [adequaate en zoveel mogelijk gelijkwaardige kwaliteitsniveau van de gebouwen](#). De ambities hieromtrent moeten gezamenlijk bepaald worden.

5

Ordenings- principes

Een integraal huisvestingsplan voorziet in vragen van schoolbesturen in het kader van zorgplicht in een breder perspectief, dan procedures in de gemeentelijke verordening toelaten. In een IHP worden toekenningen niet gebaseerd op wat incidenteel nodig of verplicht is. Partijen maken afspraken met het oog op de **langere termijn** en daardoor kunnen investeringen beter in de tijd en daarom dus efficiënter worden gepland. Bijkomend voordeel is dat de investeringen vooruit gepland kunnen worden, waardoor ze beter in de financiële ruimte van gemeente en van maatschappelijke partners passen. Een IHP geeft een nieuwe, meer toekomstvast dimensie aan zorgplicht en creëert voor gemeente, schoolbesturen, ouders en leerlingen zekerheid en continuïteit.

Afspraken in het Integraal Huisvestingsplan in Gulpen-Wittem hebben hun oorsprong in de lokale samenwerking, zijn gebaseerd op de beschreven strategische thema's (hoofdstuk 4) en maken gerichte keuzen in wettelijke en andere kaders (hoofdstuk 3). Om de brug naar de praktijk te slaan zijn in dit hoofdstuk vier ordeningsprincipes beschreven, die de huisvestingskeuzes voor onderwijs bepalen en die als meetlat dienen voor huisvestingsinvesteringen op de kortere en langere termijn.

5.1 Principe 1: Samenwerking in brede kindvoorzieningen

Gemeente en maatschappelijke partners in onderwijs, welzijn en zorg pakken vragen en uitdagingen van betrokken ouders en kinderen in goede samenwerking aan. Dit vraagt primair **inhoudelijke afstemming** van producten en diensten. Het hebben van één locatie kan aan inhoudelijke samenwerking waarde toevoegen door het delen van ruimte, door het afstemmen van tijden en voorzieningen en door het toevoegen van ondersteunende elementen.

Brede kindvoorzieningen kunnen in Gulpen-Wittem verschillende vormen krijgen. De gemeente investeert in huisvesting op één locatie indien samenwerking tussen schoolbesturen en maatschappelijke partners de **continuïteit versterkt**. Waar bundeling in beeld komt, is de intentie van langjarige samenwerking een belangrijk criterium. Daarbij wordt ervoor gewaakt dat dwingende afhankelijkheden tussen individuele partners ontstaan, die een eigen afweging van partners ten aanzien van continuïteit verhinderen.

5.2 Principe 2: Bereikbaar gespreid over de gemeente

Gemeente en maatschappelijke partners in onderwijs, welzijn en zorg kiezen ervoor dat hun producten en diensten goed **toegankelijk** en bereikbaar zijn. Belangrijk facet daarvan is een goede **spreiding** over het grondgebied van de gemeente. Primair

geldt deze toegankelijkheid voor de kinderen uit de eigen gemeente, maar waar dit relevant is nemen partijen ook, in overleg met **buurgemeenten**, verantwoordelijkheid voor kinderen uit kernen van buurgemeenten. Het Integrale Huisvestingsplan heeft als startpunt de bestaande situatie, die gedurende de afgelopen jaren door sluiting van scholen in Gulpen-Wittem en omgeving is ontstaan. Bij toetsing van dit ordeningsprincipe van bereikbaarheid, wegen kwaliteit, continuïteit en de veiligheid van de thuis-schoolroute als belangrijkere waarde dan afstand.

5.3 Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

Gemeente en maatschappelijke partners in onderwijs, welzijn en zorg streven naar voorzieningen, die **maatschappelijk relevant** zijn (door kwaliteit, continuïteit en/of specifieke dienstverlening) alsmede maatschappelijk verbonden zijn aan en geworteld zijn in hun omgeving. Kinderen en ouders in de gemeente Gulpen-Wittem hebben daardoor iets te kiezen. Partners geven daartoe in beleidsprogramma's en een eigen netwerkaanpak invulling aan de eerder geformuleerde strategische thema's. Daarbij kiezen partners heel specifiek en gericht op de eigen omgeving en de eigen doelgroep, waardoor de verschillende voorzieningen in de verschillende kernen van de gemeente elkaar **aanvullen** en op onderdelen samenwerken. Locaties zijn over deze specifieke keuzes transparant en kunnen door gemeente en maatschappelijke partners daarop worden aangesproken. Door de te kiezen voor capaciteitsafspraken hebben de locaties beperkte ruimte om mee te **bewegen** in geval van kleine fluctuaties.

5.4 Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

Gemeente en maatschappelijke partners in onderwijs, welzijn en zorg maken op lokaal niveau huisvestingskeuzes in goede balans tussen **maatschappelijke verwachtingen en toekomstvaste betaalbaarheid**. Bijvoorbeeld op thema's als duurzaamheid en kwaliteit, die momenteel sterk in ontwikkeling zijn. Overheid en onderwijs- en kindpartners hebben een open houding en geven elkaar zo inzicht in de **Total Cost of Ownership** van een gebouw. Daardoor worden investeringen op een verstandige manier gebundeld aan inkomsten en uitgaven (exploitatie en onderhoud). Keuzes in het Integrale Huisvestingsplan moeten immers perspectief bieden voor de langere termijn en investerings- / uitvoeringsplannen moeten een langjarig perspectief bieden. Dit vraagt commitment van de gemeente om vanuit zorgplicht verantwoordelijkheid te nemen voor onderwijshuisvestingsvragen via gerichte investeringen in nieuwbouw/renovatie of bijkomende exploitatieondersteuning. Maar het vraagt ook **commitment** van schoolbesturen om recht te doen aan investeringen door helderheid te bieden ten aanzien van toekomstperspectieven van de scholen in het gebied. Beide moeten met elkaar in balans zijn.

Uitwerking van principe 4:

- Gulpen-Wittem neemt **langjarige verantwoordelijkheid** voor onderwijshuisvesting in het primair en voortgezet onderwijs. Ontwikkelingen in de **basisgeneratie** (PO) binnen de eigen gemeente zijn bepalend met als perspectief het potentieel aantal leerlingen in 2035. Analyse van de prognosecijfers maakt zichtbaar dat gemiddeld evenveel leerlingen buiten de gemeentegrenzen onderwijs zoeken als er leerlingen vanuit andere gemeenten onderwijs in Gulpen-Wittem genieten. De

gewenste capaciteit wordt op basis van langjarig commitment over de verschillende locaties verdeeld, waarbij schoolbesturen waar aan de orde door aannamebeleid [ruimtetekorten c.q. leegstand voorkomen](#). De SBO St. Bernardus heeft een bijzondere positie vanwege haar regionale taakstelling. Voor de capaciteit van deze school gelden de langjarige prognoses van Pronexus.

- b. Gemeente investeert in onderwijshuisvesting (nieuwbouw c.q. uitbreiding, renovatie met levensduurverlenging van 25 jaar) indien het schoolbestuur zich aan een [continuïteitsambitie committeert](#) voor tenminste de helft van de te bereiken (verlengde) afschrijvingstermijn.
- c. Partners kiezen voor (door-) ontwikkeling van de onderwijsaccommodaties tot [klimaatneutrale voorzieningen in 2050](#) en nemen daarom als scope voor dit integrale huisvestingsplan een termijn van 30 jaar. Gemeente en schoolbesturen maken op basis van Total Cost of Ownership afspraken over de (investerings-) kosten voor het bereiken van energieneutraliteit. Schoolbesturen dragen bij door mee te investeren (installaties, energieopwekking, isolatie) aan bovenwettelijke voorzieningen als de terugverdientijd daarvan door een gunstigere exploitatie minder is dan 5 jaar. Wanneer wettelijke voorwaarden voor een dergelijke investering verruimd worden dan committeren schoolbesturen zich aan deze nieuwe wettelijke voorwaarden.

6

Huisvestings- maatregelen

Voor het ontwikkelen van het integrale plan voor het aanpassen van huisvesting van onderwijs en kinddiensten in Gulpen-Wittem voor de langere termijn, zijn de verschillende kernen en het daar aanwezige aanbod aan onderwijs en kindvoorzieningen geanalyseerd. In hoofdstuk 2 is het feitelijke aanbod beschreven en op een aantal onderwerpen beoordeeld om tot prioriteiten te komen. In onderstaand hoofdstuk worden deze afgezet tegen de ordeningsprincipes uit hoofdstuk 5. Dit levert inzicht in de belangrijkste prioriteiten op voor de komende jaren.

6.1 Algemeen

De gemeente Gulpen-Wittem had tot enkele jaren geleden in elk kern een school. Mede vanwege ontgroening en een kleiner wordende vraag hebben verantwoordelijke schoolbesturen in overleg de scholen in de kernen Slenaken, Reijmerstok, Partij/Wittem en Wahlwiller/Nijswiller successievelijk gesloten. De kinderen uit deze kernen hebben daarna gekozen voor andere schoollocaties. Steeds is daarbij een breed aanbod beschikbaar geweest, zowel binnen Gulpen-Wittem als in omliggende kernen buiten de gemeente.

In het verlengde van spreidingskeuzes in eerdere IHP's is gaandeweg in Gulpen-Wittem een stabiel onderwijsaanbod ontstaan met een goede spreiding van primair onderwijs en kindvoorzieningen over de gemeente. Aan de randen van de gemeente maken ouders in voorkomende gevallen gebruik van een aanbod in een buurgemeente en dat is ook andersom het geval. Vast te stellen is dat binnen een rijafstand van vijf kilometer vanuit elke kern een goede onderwijsvoorziening beschikbaar en bereikbaar is. Dit onderwijsaanbod is uitgangspunt voor het plannen van huisvestingsmaatregelen.

Leerlingenverdeling 2035

Gulpen-Wittem neemt in het primair onderwijs de verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting voor de volledige eigen basisgeneratie van de gemeente voor 2035. Dit is een keuze, die is gebaseerd op redelijkheid: uit analyse blijkt dat momenteel net zoveel kinderen voor onderwijs van buiten de gemeente komen als naar andere gemeenten gaan. Aanvullend verzorgt de gemeente huisvesting voor het Speciaal Basisonderwijs voor de Sint Bernardusschool in Gulpen conform de leerlingenprognoses in 2035.

Ontwikkeling basisgeneratie	Aantal 2035
Basis generatie Gulpen Wittem	760
Waarvan naar SBO-Bernardus	30
Capaciteitsvraag Gulpen-Wittem BO	730

Uitgangspunt is dat maatregelen uit zorgplicht in permante voorzieningen worden gerealiseerd. Tijdelijke huisvestingsvraagstukken worden waar mogelijk met tijdelijke efficiënte maatregelen uitgevoerd. De capaciteit voor deze leerlingen verdelen de schoolbesturen en gemeente als volgt over de bestaande locaties:

	Aant. ln 2035
Op de Tien Bunder	175
A. Hermkes	65
Witheim	165
Klavertje Vier	80
De Triangel	245
	730
Prognose SBO Sint-Bernardus	150 prognose

6.2 Kern 1: Wijlre - Op de Tien Bunder

Wijlre heeft 2450 inwoners, waarvan ongeveer 170 kinderen de basisgeneratie van het primair onderwijs vormen. Basisschool Op de Tien Bunder heeft primair Wijlre als voedingsgebied, en 15% van het leerlingenaantal komt uit een andere kern. Met name uit Schin op Geul (gemeente Valkenburg). De school aldaar is in 2017 gesloten. Van de kinderen die in Wijlre wonen, maakt ongeveer 10% gebruik van de school in de kern Gulpen.

Basisschool Op de Tien Bunder voorziet in een aanbod voor kinderen van 2 tot en met 13 jaar. Naast onderwijs zijn in het gebouw peuteropvang en buitenschoolse opvang gevestigd. In de kern Wijlre is ook een kleinschalige kinderdagopvang gevestigd. Tussen deze partners bestaat inhoudelijke afstemming op een basaal niveau.

BS Op de Tien Bunder

Onderwijs		4,5	Ruim Voldoende
Ruimte		1,3	Onvoldoende
Omgeving		5,0	Ruim Voldoende
Bouwkundig		4,3	Ruim Voldoende
Totaalscore		3,8	Voldoende

De 'functionele en gebouwelijke scan' (hoofdstuk 2) geeft voor de basisschool Op de Tien Bunder een score ruim voldoende. Tegelijkertijd kent het gebouw ruimtetekort op de korte (m.i.v. ingang schooljaar 2020-2021) én lange termijn en de oplossing daarvan heeft urgentie.

Gezien de leeftijd en de kwaliteit van het gebouw is er geen zorgplicht voor nieuwbouw of renovatie binnen de scope van 30 jaar. Het leerlingenpotentieel vanuit

het huidige voedingsgebied blijft langjarig zeven tot acht groepen.

Principe 1: Samenwerken in Brede Voorzieningen

Het schoolgebouw is in 2013 gerealiseerd. De school heeft een actieve in pandige samenwerking met peuteropvang en buitenschoolse opvang. De school heeft geen actieve in pandige samenwerkingspartners voor zorg of welzijn en zoekt in voorkomende gevallen samenwerking met de gemeenschap en met voorzieningen van het eigen schoolbestuur, de gemeente en de regio. Met het kinderdagverblijf in de kern Wijlre is een basale inhoudelijke samenwerking en bij beide partijen bestaat de intentie om deze te verbeteren.

Conclusie: Compleet.

Kanttekening: School ambieert versterking van het integrale aanbod door het aanbieden van kinddiensten op de schoollocatie.

Principe 2: Bereikbaar gespreid in de regio

Op de Tien Bunder is vanwege haar samenwerking met lokale partners primair een school voor de eigen gemeenschap. Door de sluiting van met name de school in Schin op Geul is Op de Tien Bunder een voorziening met een bredere focus dan enkel de kern Wijlre. De school is een logisch en door gebruikers (ouders en kinderen) erkend onderdeel van het onderwijsaanbod. Dat weerspiegelt de consistente leerlingenprognoses. Aandachtspunt is ook dat rond de 10% van de kinderen woonachtig in Wijlre naar een andere school gaat dan de Tien Bunder, met name naar de Triangel in Gulpen.

Conclusie: Op de Tien Bunder voldoet.

Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

Waar relevant zoekt de school samenwerking met de gemeenschap in de andere kernen (vereniging en kerk), waarvan kinderen in het voedingsgebied wonen.

Conclusie: Op de Tien Bunder voldoet.

Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

De huidige bezetting van de school is 179 leerlingen (1-10-2019) en volgens de Pronexus-prognoses blijft deze tot 2035 stabiel. De overeengekomen capaciteitsopdracht voor Op de Tien Bunder is in 2035 175 leerlingen. De school heeft een normatief ruimtetekort van ongeveer 190 m² bvo (2 groepslokalen). Daarvan is één lokaal in de vorm van een tijdelijke voorziening op het terrein ingevuld. Met de toebedeelde capaciteit blijft het gesignaleerde ruimtetekort op lange termijn

bestaan. Permanente uitbreiding (dit is deels vervanging van de huidige tijdelijke oplossing) is een vraag, die zorgplicht van de gemeente betreft.

Op de Tien Bunder is gerealiseerd in 2013. Het gebouw is gerealiseerd volgens de toen geldende voorschriften en is daarmee geen Bijna Energie Neutraal Gebouw. Het voldoet niet aan de voorschriften, die gaan gelden en moet geschikt gemaakt c.q. vervangen worden om aan de klimaateisen van 2050 te kunnen voldoen. Advies is om daarvoor de ontwikkeling van de voorwaarden af te wachten en op basis van Total Cost of Ownership een moment te kiezen, waarop deze aanpassing op tijd maar vooral efficiënt kan worden gerealiseerd.

Advies:

Op de Tien Bunder heeft vanuit zorgplicht ten behoeve van haar taakuitvoering recht op uitbreiding met twee permanente groepsruimten (normatief ruimte tekort 175 m² bvo). Advies is om in de uitvoering te kiezen voor een aanpassing in het perspectief van de levensduur van de rest van het gebouw ten opzichte van 2050. Het schoolbestuur kan in dat perspectief onderzoeken of het mogelijk is om een kinderopvangpartner uit te nodigen binnen de school, om op die manier te komen tot een ruimtelijk geïntegreerde brede kindvoorziening.

6.3 Kern 2: Epen – A. Hermkes

De kern Epen heeft een bevolking van 1060 inwoners en daarvan zijn 59 de basisschoolleeftijd. Naast Epen komen de leerlingen uit de school uit naburige kernen en gehuchten in Gulpen-Wittem en uit de gemeente Vaals, waar geen eigen onderwijsaanbod meer beschikbaar is. Het heeft daarmee een breder voedingsgebied dan enkel de kern Epen. A. Hermkes is in eerdere IHP-'s aangemerkt als een school die aandacht behoeft vanwege de verwachting dat de leerlingenaantallen dalen onder de instandhoudingsnorm. De school werkt in een cluster samen met de school in Mechelen en kinderen maken daar gebruik van de aanvullende kinddiensten.

BS A Hermkes

Onderwijs		3,7	Voldoende
Ruimte		2,3	Matig
Omgeving		4,3	Ruim Voldoende
Bouwkundig		3,5	Voldoende
Totaalscore		3,4	Voldoende

De 'functionele en gebouwelijke scan' (hoofdstuk 2) geeft voor de basisschool een score voldoende en daarmee staat de school op de tweede plek op de prioriteitenlijst. De school kampt met een significante en groeiende normatieve leegstand en de exploitatie staat onder druk. De school is bijna veertig jaar oud en (daardoor) economisch afgeschreven. Schoolbestuur heeft het gebouw technisch en ruimtelijk-functioneel goed op orde en

de continuïteit is niet in gevaar.

Principe 1: Samenwerken in Brede Voorzieningen

De school heeft naast Peuteropvang geen aanvullende kinddiensten. In voorkomende gevallen maken ouders uit de kern gebruik van het aanbod in het naastgelegen Mechelen. De onderwijskwaliteit van de school is overigens uitstekend op orde door gerichte investeringen door het schoolbestuur.

Conclusie: Niet compleet

Kanttekening: de school heeft de wens om het aanbod aan te vullen (al lijkt de zakelijke basis daarvoor beperkt).

Principe 2: Bereikbaar gespreid in de regio

Epen wordt aan de zuidzijde begrensd door België, aan de westzijde door de gemeente Vaals en in de noordzijde door de kern Mechelen. Daardoor heeft de school een beperkt voedingsgebied bestaande uit de eigen kern, een klein deel van gemeente Vaals (Vijlen) en een aantal gehuchten binnen de eigen gemeente. Vanuit dit brede voedingsgebied is de school goed bereikbaar en heeft een goede naam.

Conclusie: A. Hermkes voldoet.

Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

De school is een dorpschool en werkt waar mogelijk binnen Epen samen met maatschappelijke en welzijnspartners. De beperking is dat op het gebied van kinddiensten slechts weinig potentiële partners aanwezig zijn in het dorp.

Conclusie: A. Hermkes voldoet.

Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

De bezetting van de school is 81 leerlingen. Prognoses van Pronexus geven aan dat deze tot 2035 dalen naar 66 leerlingen. Dat is ruim onder de instandhoudingsnorm van INNOVO. Daardoor ontstaat een dilemma ten aanzien van onderwijshuisvesting: de afgelopen jaren heeft INNOVO door gerichte investeringen in het onderwijsteam de kwaliteit overeind gehouden en de school presteert uitstekend. Dat laat onverlet dat investeringen in het gebouw om normatieve leegstand terug te dringen of om de gebouwprestaties op duurzaamheid, klimaat en kwaliteit te verbeteren moeten worden afgewogen tegen de continuïteitsverwachtingen.

Conclusie: A. Hermkes voldoet niet. Het gebouw is te groot en kwalitatief achterhaald.

Advies: A. Hermkes is maatschappelijk relevant en van goede kwaliteit. Vanwege dalende leerlingenaantallen is de continuïteit een aandachtspunt. INNOVO volgt de ontwikkeling van de belangrijkste kwaliteitsparameters nauwgezet in samenspraak met betrokkenen. Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven zal het schoolbestuur het onderwijsaanbod beëindigen en leerlingen begeleiden naar een passend alternatief. Levensduurverlengende uitgaven en ook investeringen in relatie tot zorgplicht moeten worden afgestemd op het continuïteitsperspectief en vraagt voortdurend monitoringoverleg tussen gemeente en schoolbestuur.

6.4 Kern 3: Mechelen – Witheim

De kern Mechelen heeft 1790 inwoners, waarvan ongeveer 100 kinderen de basisschool van het primair onderwijs vormen. De basisschool Witheim in Mechelen heeft een breder voedingsgebied, aangezien in Partij, Wittem, Wahlwiller en Nijswiller geen eigen onderwijsvoorziening meer aanwezig is.

Basisschool Witheim voorziet in een aanbod voor kinderen tussen de 2 en 13 jaar: naast onderwijs is in het gebouw peuteropvang en buitenschoolse opvang gevestigd. Tussen deze partners is ook inhoudelijke samenwerking ontstaan.

BS Witheim			
Onderwijs		3,8	Voldoende
Ruime		2,7	Matig
Omgeving		4,0	Voldoende
Bouwkundig		4,5	Ruim Voldoende
Totaalscore		3,8	Voldoende

De 'functionele en gebouwelijke scan' geeft voor de basisschool Witheim een score ruim voldoende. Gezien de leeftijd en de kwaliteit van het gebouw is er geen zorgplicht voor nieuwbouw of renovatie binnen de scope van 30 jaar. Het leerlingenpotentieel vanuit het huidige voedingsgebied blijft langjarig zeven tot acht groepen.

Principe 1: Samenwerken in Brede Voorzieningen

Het schoolgebouw is gerealiseerd in 2017 en gekoppeld gebouwd aan een multifunctionele zaal uit 2013. Daardoor is voor de kern een maatschappelijke voorziening voor mensen en verenigingen ontstaan. De school heeft verder een actieve inpanidige samenwerking met peuteropvang en buitenschoolse opvang. Witheim werkt daarin als cluster samen met de school in Epen, die deze aanvullende kindvoorzieningen deels ontbeert. De school heeft geen samenwerkingspartners voor zorg of welzijn en zoekt in voorkomende gevallen samenwerking met de gemeenschap en met voorzieningen van het eigen schoolbestuur, de gemeente en de regio.

Conclusie: (bijna) Compleet.

Kanttekening: Kinderdagopvang is niet beschikbaar.

Principe 2: Bereikbaar gespreid in de regio

Witheim is vanwege haar samenwerking met lokale partners primair een school voor de eigen gemeenschap. Door de sluiting van scholen in de omgeving heeft ze zich doorontwikkeld tot een voorziening voor de regio. De school is een logisch en door gebruikers (ouders en kinderen) erkend onderdeel van het onderwijsaanbod. Dat wordt weerspiegeld in de consistente leerlingenprognoses. Bij sluiting van de school in Epen door bijvoorbeeld de kwaliteit van het gebouw of door ontwikkelingen rondom leerlingenaantallen (exploitatie) of onderwijskwaliteit (wettelijke eisen) is Mechelen de regionale basisvoorziening voor onderwijs- en kinddiensten.

Conclusie: Witheim voldoet.

Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

De school heeft door de brede opzet van het gebouw een maatschappelijke positie binnen de gemeenschap. Daarin ontstaat actieve verbinding met de bewoners en verenigingen van Mechelen. Aanvullend en waar relevant zoekt de school ook samenwerking met de gemeenschap in de andere kernen (vereniging en kerk), waarvan kinderen in het voedingsgebied wonen.

Conclusie: Witheim voldoet.

Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

De huidige bezetting van de school is 156 leerlingen en volgens de Pronexus-prognoses groeit deze tot 2035 naar 171 leerlingen. De overeengekomen capaciteitsopdracht voor Witheim in 2035 is 150 leerlingen, mede om ruimte te laten voor continuering van de school in Epen. De school heeft met de huidige 156 leerlingen een normatieve ruimteovermaat van ongeveer 200 m² bvo. Deze ruimte geldt als dynamische onderwijsruimte en kan intussen beschikbaar komen voor een aanvullende kindfunctie als (bijvoorbeeld) kinderopvang.

Conclusie: Witheim voldoet.

Advies: Witheim is een belangrijke onderwijsvoorziening met een breed en geworteld aanbod in het zuiden van de gemeente. De locatie heeft met de school in Epen een clustersamenwerking. Het schoolgebouw is in 2017 als nieuwbouw gerealiseerd, met hoge duurzaamheidseisen van destijds. Het gebouw is daarmee bijna energie neutraal. Vervanging c.q. grootschalige renovatie is niet aan de orde.

6.5 Kern 4: Eys – Klavertje Vier

Eys en het buurtschap Elkenrade hebben gezamenlijk 1775 inwoners, waarvan ongeveer 100 kinderen tot de basisgeneratie primair onderwijs behoren. Basisschool Klavertje Vier voorziet in een aanbod voor kinderen tussen de 2 en 12 jaar: naast onderwijs is in het gebouw peuteropvang gevestigd. Voor buitenschoolse opvang gaan de leerlingen naar een voorziening in Simpelveld (gemeente Simpelveld). Tussen de partners is ook inhoudelijke samenwerking ontstaan.

BS Klavertje Vier			
Onderwijs		3,5	Voldoende
Ruimte		1,0	Onvoldoende
Omgeving		4,5	Ruim Voldoende
Bouwkundig		1,5	Onvoldoende
Totaalscore		2,6	Matig

De 'functionele en gebouwelijke scan' geeft voor de basisschool Klavertje Vier een score matig. De school staat daarmee op de eerste plek van de prioriteitenlijst. De school kampt met een significante en groeiende normatieve leegstand. Het schoolgebouw is bijna vijftig jaar oud, daardoor afgeschreven en vanuit bouwkundig, functioneel en technisch perspectief aan levensduurverlengende renovatie of vervanging toe.

Principe 1: Samenwerken in Brede Voorzieningen

De onderwijskwaliteit van de school is op orde door gerichte investeringen daarin door schoolbestuur. De school heeft naast Peuteropvang geen aanvullende kinddiensten. Er is goede samenwerking met de Buitenschoolse Opvang in Simpelveld. De school heeft geen inpanidige samenwerkingspartners voor zorg of welzijn en zoekt in voorkomende gevallen samenwerking met de gemeenschap en met voorzieningen van het eigen schoolbestuur, de gemeente en de regio.

Conclusie: Niet Compleet

Kanttekening: Kinddiensten zijn buiten het gebouw in samenwerking georganiseerd.

Principe 2: Bereikbaar gespreid in de regio

Eys ligt aan de rand van de gemeente Gulpen-Wittem, tegen Simpelveld aan. Door het uitgestrekte glooiende landschap liggen voorzieningen in andere kernen op circa 5 kilometer van Eys. 90% van de leerlingen van Klavertje Vier woont in Eys. Het overige deel komt uit omliggende kernen / buurtschappen. Vanuit het postcodegebied Eys gaan ongeveer 20 kinderen naar een school in de omgeving, vooral naar Gulpen, Voerendaal en Simpelveld. Het deelnemingspercentage van de school is hoog.

Conclusie: Klavertje Vier voldoet.

Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

De school is een dorpsschool en werkt waar mogelijk binnen Eys samen met maatschappelijke en welzijnspartners. De beperking is dat op het gebied van kinddiensten slechts weinig potentiële partners aanwezig zijn in het dorp. De gemeentelijke gymzaal naast de school wordt gebruikt door verenigingen en organisaties uit het dorp.

Conclusie: Klavertje Vier voldoet.

Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

Op de teldatum 2019 heeft de school 77 leerlingen. Prognoses van Pronexus geven aan dat deze tot 2035 dalen naar 61 leerlingen, ruim onder de instandhoudingsnorm van INNOVO. De afgelopen jaren heeft INNOVO door gerichte investeringen in het onderwijsteam de kwaliteit overeind kunnen houden en daardoor presteert de school ruim voldoende. De schoolbesturen zien deze school als een belangrijk onderdeel van het aanbod in de gemeente en daarom wordt deze school ook beoordeeld als een belangrijke school in het regionale aanbod. Gewenste investeringen in het gebouw om de normatieve leegstand terug te dringen c.q. de gebouwprestaties op duurzaamheid, klimaat en kwaliteit te verbeteren worden in dat perspectief beoordeeld.

Conclusie: Het gebouw is te groot en bovendien kwalitatief en functioneel achterhaald.

Advies: Klavertje Vier is maatschappelijk relevant en inhoudelijk van goede kwaliteit. INNOVO bewaakt met haar partners parameters op het gebied van onderwijs en vastgoed, financiën, tevredenheid en risico's. Tegelijkertijd is het gebouw afgeschreven en voldoet niet meer aan redelijke eisen van deze tijd in ruimtelijk, bouwkundig, functioneel en technisch opzicht. Verbetering van het gebouw door schoolbestuur of nieuwbouw c.q. verlenging van de levensduur vanuit zorgplicht door de gemeente zijn te rechtvaardigen vanuit overeenstemming over de continuïteitsintenties. Denkrichtingen zijn:

- Een relatie onderzoeken met andere vragen rondom leefbaarheid en voorzieningenniveau in de kern Eys, om tot een aanbod te komen, met oog voor flexibele realisatie.
- Semipermanente realisatie met een begrenzing van de afschrijvingstermijn tot max. 20 jaar (realisatieindicatie: 10 jaar).

6.6 Kern 5: Gulpen – Triangel en Bernardus

De kern Gulpen geldt als centrale kern van de gemeente. Veel centrale voorzieningen zijn daar gehuisvest, zoals onderwijs (primair en voortgezet), zorgpartners en andere gemeentelijke welzijnsvoorzieningen. Ook het gemeentehuis is gevestigd in Gulpen.

Gulpen heeft 3.955 bewoners en is de grootste kern in de gemeente. De basisgeneratie voor primair onderwijs is 205 leerlingen. Reguliere onderwijsvoorziening is de Triangel met 276 leerlingen uit de hele gemeente (teldatum 2019). Speciaal Basisonderwijs Bernardus is met 152 leerlingen een regionale voorziening voor het hele Heuvelland. De beide scholen zijn in hun samenhang aantrekkelijk voor kinderen van buiten de gemeente. Ze versterken elkaar doordat leerlingen van de Bernardus broertjes of zusjes meenemen voor De Triangel.

De scholen werken geïntegreerd, zowel onderwijs programmatisch als gebouwelijk. Beide scholen gebruiken dezelfde voorzieningen voor sport en spelen en overblijven. In De Kindercirkel zijn verder kinderdagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang gehuisvest. Deze partners werken met elkaar en met de school samen. Verder zijn sociaal-maatschappelijke partners van het Centrum voor Jeugd en Gezin (welzijnsinstelling Trajekt, GGD, Groenekruis-Domicura en Jeugdzorg) gevestigd. Tenslotte is er een inpandige gymzaal, die ook een maatschappelijke functie heeft in de avonden.

BS De Triangel				SBO St. Bernardus			
Onderwijs		5,0	Ruim Voldoende	Onderwijs		5,0	Ruim Voldoende
Ruimte		1,0	Onvoldoende	Ruimte		1,0	Onvoldoende
Omgeving		3,5	Voldoende	Omgeving		3,8	Voldoende
Bouwkundig		4,0	Voldoende	Bouwkundig		4,0	Voldoende
Totaalscore		3,4	Voldoende	Totaalscore		3,4	Voldoende

De 'functionele en gebouwelijke scan' geeft voor beide scholen een score ruim voldoende. Echter hebben beide scholen een gezamenlijk ruimtetekort, dat op zeer korte termijn (m.i.v. ingang schooljaar 2020-2021) opgelost dient te worden. Tevens is er behoefte aan permanente uitbreiding. De gemeente huurt het gebouw van de eigenaar Woonpunt.

Principe 1: Samenwerken in Brede Voorzieningen

De Kindercirkel (als CJG) is sinds de opening als verbindend kindcentrum voor de gemeente een succes. Beide scholen hebben hogere leerlingenaantallen dan voorzien, mede door het samenwerkingsconcept van SBO en Basisonderwijs. De Kindercirkel huisvest kindfuncties als Buitenschoolse Opvang (BSO), Kinderdagopvang (KDV) en Peuteropvang (POV). Door de omvang van de scholen, hebben deze partners voldoende aanwas en zijn er wachtlijsten. Ook overige sociaal-maatschappelijke partners zijn in het gebouw gevestigd. Dit samenspel van met

name de kindfuncties voldoet aan de vraag: alle partners zijn tevreden en willen dicht bij elkaar en met elkaar blijven samenwerken. Gezien het succes wordt het gebouw momenteel zelfs als te klein ervaren. De verwachte leerlingendaling heeft immers niet plaatsgevonden, waardoor alle partners een ruimtetekort ervaren. Er is een druk op de ruimte, welke leidt tot complexe planningsvragen bij het onderwijs en de andere gebruikers. Deze leidt tot een permanente vraag naar aanvullende ruimte, binnen of buiten het gebouw van de school.

Conclusie: Compleet.

Principe 2: Bereikbaar gespreid in de regio

De kern Gulpen heeft voor de gemeente een centrumfunctie. De belangrijkste voorzieningen zijn daar geconcentreerd. Het is daarmee voor de bewoners een logische plek om bovenlokale voorzieningen te zoeken. Daarnaast heeft het Speciaal Basisonderwijs zichtbaar gemaakt dat deze voorziening goed bereikbaar is. Dat is af te leiden uit het succes van deze en het daaraan (deel) te relateren succes van de Triangel.

Conclusie: De Kindercirkel voldoet.

Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

De Kindercirkel is ontwikkeld en gerealiseerd als een integraal kindcentrum. School werkt met in pandige partners intensief samen en ook samenwerkingsrelaties met partijen in zorg, welzijn en sport worden actief gelegd om een lokaal relevante school te zijn. Verbinding wordt gezocht met Gulpense verenigingen en ouderen (bijvoorbeeld vanuit het Dr. Ackenshuis).

Conclusie: De Kindercirkel voldoet.

Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

De capaciteit van De Triangel wordt, complementair aan de andere lokale scholen, vastgesteld op 245 leerlingen. De school zal dan ook gedurende de komende jaren kleiner worden. Voor SBO Bernardus wordt uitgegaan van de prognoses van Pronexus, met een stabilisatie rond het huidige aantal van 150 leerlingen (waarvan 30 uit de eigen gemeente). Op grond van het middellange termijn perspectief heeft De Kindercirkel vanuit zorgplicht recht op twee permanente extra lokalen. Daarnaast is er een tijdelijk tekort van één lokaal. Met deze drie lokalen (permanent c.q. tijdelijk) blijft het gebouw aan de verwachtingen voldoen.

Conclusie: De Kindercirkel voldoet (met dien verstande dat het bestaande ruimtetekort geadresseerd moet worden).

Advies: De Kindercirkel is de centrale onderwijsvoorziening van de gemeente met haar combinatie van lokale en regionale voorzieningen. De school is breed in haar voorzieningenaanbod en geworteld in de kern. Het schoolgebouw is relatief nieuw, geopend in 2013, en is eigendom van Woonpunt. Voor haar zorgplicht is de gemeente huurder van de onderwijsruimte. De andere partijen huren direct bij Woonpunt. Het gebouw is niet BENG gerealiseerd. Het kindcentrum is een geschikt gebouw voor haar functie en vervanging c.q. grootschalige renovatie is vanuit zorgplicht op middellange termijn niet aan de orde.

Ten aanzien van de beschikbare ruimte bestaat voor beide scholen een gecombineerd permanent recht op uitbreiding met 2 lokalen (normatief ruimte tekort 203 m² bvo) en een gerechtvaardigde tijdelijke behoefte van 1 extra lokaal (normatief ruimte tekort 303 m² bvo).

Het gebouw heeft geen mogelijkheden (meer) om de tijdelijke behoefte van één extra lokaal toe te voegen. Daartoe kan gebruik gemaakt worden van leegstaande ruimtes in de omgeving van de school. Deze dienen door de gemeente gehuurd en geschikt als onderwijslocatie gemaakt te worden. Tweede mogelijkheid is het plaatsen van een noodunit naast het schoolgebouw. Overleg en afweging tussen beide opties vindt separaat op korte termijn plaats. Besluitvorming hieromtrent vindt plaats alvorens voorliggend IHP vastgesteld wordt in de gemeenteraad (vóór start schooljaar 2020-2021).

Voor de oplossing van het ruimte tekort op lange termijn, wordt na vaststelling van het IHP in samenspraak met partners, onderzocht te welke mogelijkheden er zijn voor het creëren van permanente groepsruimten op de locatie. Reeds genoemde mogelijkheden zijn herpositionering van het gebouw of uitbreiding met permanente huisvesting aan het gebouw. Uitwerking en besluitvorming vindt hierna plaats.

6.7 Sophianum

Principe 1: Samenwerken in Brede Voorzieningen

Het Sophianum en haar maatschappelijke partners in welzijn en zorg werken op de locatie Sophianum samen aan een breed aanbod van onderwijs en zorg. Leerlingen met (leer)problemen worden bij de overgang van de basisschool naar het Sophianum besproken. Partners als bijvoorbeeld leerlingenbegeleiders, schoolmaatschappelijk werk, jeugdarts, jeugdpsycholoog, ondersteuningsspecialisten werken samen in ondersteuningsteams. In een wekelijks ondersteuningsteam worden de problemen die geconstateerd zijn bij de leerlingen besproken en samen wordt gekeken, hoe de leerling binnen school het beste geholpen kan worden. Binnen een groter ondersteuningsteam worden de geconstateerde problemen besproken en samen met de externe en interne deskundigen wordt gekeken hoe de leerling het beste geholpen kan worden.

Conclusie: Sophianum voldoet.

Principe 2: Bereikbaar gespreid in de regio

De kern Gulpen heeft voor de gemeente een centrumfunctie. De belangrijkste voorzieningen zijn daar geconcentreerd. Het is daarmee voor de bewoners een logische plek om bovenlokale voorzieningen te zoeken. Gulpen ligt tevens centraal ten opzichte van de gemeenten in het Heuvelland; met name Vaals, Simpelveld, Eijsden-Margraten, Valkenburg aan de Geul. Het Sophianum heeft, als enige voortgezet onderwijs voorziening in deze gemeenten, een regionale functie voor voortgezet onderwijs in het Heuvelland. Veel leerlingen komen met de fiets naar school. Gulpen is tevens goed bereikbaar met openbaar vervoer. De school is in het Heuvelland een logisch en door gebruikers (ouders en kinderen) erkend onderdeel van het onderwijsaanbod.

Conclusie: Sophianum voldoet.

Principe 3: Pluriform, specifiek en maatschappelijk verbonden

De school vindt het belangrijk dat leerlingen in aanraking komen met vrijwilligerswerk en dat dit enthousiasme oplevert om hiermee verder te gaan na hun schoolloopbaan. Alle leerlingen in de bovenbouw van het vmbo, mavo, havo en vwo verplicht stage te laten lopen gedurende één schoolweek.

Waar relevant zoekt de school samenwerking met de gemeenschap Gulpen en de andere kernen, waarvan kinderen in het voedingsgebied wonen.

Conclusie: Sophianum voldoet.

Principe 4: Toekomstvast en duurzaam met een scope 30 jaar

Het Sophianum heeft ruim 1300 leerlingen. Prognoses geven aan dat deze tot 2035 dalen tot ongeveer 1100 leerlingen. Sinds januari 2017 is het Sophianum gevestigd op één locatie in Gulpen. Daarvoor waren er twee locaties: één in Gulpen en één in Nijswiller. Om alle leerlingen van de beide locaties te huisvesten in Gulpen was een aanpassing van het gebouw noodzakelijk. De verbouwing van de unilocatie Gulpen, alsmede de verhuizing van de locatie Nijswiller naar Gulpen, was gebaseerd op twee fasen met een budget van € 7,1 mln. opgebouwd uit een bijdrage van € 3,5 mln. van de gemeente en een LVO-bijdrage van € 3,6 mln.

Fase 1, zijnde de bouw van een eigen sporthal en multifunctionele ruimte, een werkplaats voor het Technasium, een onderwijsruimte voor het vmbo-vak dienstverlening en producten en een uitbreiding van de theorielokalen om de leerlingstroom vanuit Nijswiller op te vangen, is in het voorjaar van 2017 afgerond.

Fase 2, die direct na fase 1 zou starten, is uitgesteld. Hieronder viel, in eerste instantie, het revitaliseren van het gebouw, zoals kozijnen, luchtcirculatie, verwarming, brandmeldinstallatie enz. Er was echter geen rekening gehouden met onderwijskundige aanpassingen. Toen bleek dat dit toch nodig was, werd besloten fase 2 uit te stellen.

Op het Sophianum is sinds 2014 een onderwijsontwikkeling ingezet naar een meer leerlinggestuurde organisatie. Dit vertaalt zich in grotere verantwoordelijkheid voor de leerlingen, meer keuzemogelijkheden en maatwerk. Onderwijs is daarom georganiseerd in vier onderwijskolommen (vmbo-mavo-havo-vwo) en dit biedt de mogelijkheid om onderwijs kleinschalig vorm te geven om recht te doen aan de verschillende leerlingkenmerken. Veel leerlingen voelen zich immers thuis in de geborgenheid van een kleinschalige omgeving. Deze ontwikkeling naar maatwerk is terug te vinden in de jaarplannen van de onderwijsteams.

Door de leerlingendaling is de noodzaak om onderwijs te flexibiliseren groter geworden. Het werken in een jaarlaagklassensysteem kan leiden tot een beperking van het onderwijsaanbod. Om de onderwijskundige doelen te blijven realiseren bestaat de intentie om te komen tot een aanpassing van het gebouw om ruimte te bieden aan meer gedifferentieerd onderwijs. Flexibel onderwijs vraagt om een modern gebouw en bijbehorende faciliterende voorzieningen (instructieruimten en studiepleinen, brede inzet ICT, combineren van onderwijsgroepen).

Advies: De vier onderwijskolommen van het Sophianum hebben hun specifieke onderwijsvisies uitgewerkt. De visies zijn onderbouwd met leerlingenstromen en de te verwachte instroom en doorstroom. De onderwijsvisies, alsmede de verwachte gevolgen van leerlingenkrimp, zijn input geweest voor een proces onder leiding van Architectenzaak om voorstellen te ontwikkelen voor een aangepaste inrichting van het gebouw⁴. Intentie is om met minder ruimte hetzelfde onderwijs te geven. De gewenste aanpassingen vallen formeel niet onder zorgplicht van de gemeente. Vanwege de bovenlokale functie van het Sophianum en het belang van continuïteit van de school in de regio is het van belang dat school(bestuur) en gemeente over de deze ontwikkeling in overleg blijven.

---

⁴ Zie rapportage "ruimtelijke verkenning Sophianum Gulpen" d.d. 08-01-2019

7

Uitvoeringsplan

Het huisvestingsplan omvat een visie op onderwijs en opvang, en de daarbij benodigde maatregelen voor de huisvesting. De investeringen moeten aansluiten op de inhoudelijke visie en de maatschappelijke ontwikkelingen uit deze visie; een discussie primair op inhoud en niet op kosten. In het voorgaande hoofdstuk zijn de maatregelen benoemd die in de komende periode moeten worden uitgevoerd om te komen tot een passende huisvesting voor onderwijs en aanpalende kindfuncties. Resultaat is dat het onderwijs- en opvangveld in de gemeente Gulpen-Wittem vorm in drie brede kindvoorzieningen aangevuld met twee scholen met een beperkter aanbod (2-13 jaar). Als regionale voorziening voorziet SBO Sint Bernardus in Gulpen in Speciaal Basis Onderwijs. Scholengemeenschap Sophianum is de Voortgezet Onderwijs voorziening.

7.1 Uitvoeringsagenda 2020-2025 en financiële consequenties

Het huisvestingsplan voorziet in fysieke aanpassingen in een deel van de beschikbare schoolgebouwen. Navolgende uitvoeringsagenda (zie tabel) biedt zicht op de daadwerkelijke uit te voeren fysieke maatregelen in de periode tot 2025. De ruimtelijke en ook financiële consequenties zijn normatief benaderd in aansluiting op bestaande lokale afspraken. Expliciet wordt aangemerkt dat op onderwijsinhoudelijke gronden (zie ook strategische thema's, hoofdstuk 4) kan worden afgeweken van het normatieve uitgangspunt. Nadere uitwerking van de voorstellen op locatieniveau (door schoolbestuur) is hiertoe noodzakelijk. Schoolbestuur kan er voor kiezen om gelijktijdig aanvullende versterkende aanpassingen aan het gebouw te doen vanuit haar eigen verantwoordelijkheid,

In voorliggend IHP 2020-2035 zijn maatregelen gedefinieerd. Dit leidt tot een verplichting voor de gemeente om betreffende maatregelen te nemen en te financieren. Investeringen in onderwijs vragen een beslag op schaarse middelen. De beschikbaarheid van de noodzakelijke financiële middelen kan in voorkomende gevallen (mede) bepalend zijn voor het tempo waarmee overeengekomen investeringen gerealiseerd worden.

Tabel: uitvoeringsagenda fysieke maatregelen

	Mutatie	Kostenraming
08-2020	Korte termijn oplossing Kindercirkel Gulpen	€ 40.000 / jaar
08-2020	Korte termijn oplossing Op de tien Bunder Wijlre	€ 40.000 / jaar
2020-2021	Onderzoek naar mogelijkheden permanente uitbreiding Kindercirkel Gulpen, en vertaling in concreet plan van aanpak	
2020-2021	Onderzoek naar mogelijkheden permanente uitbreiding Op de Tien Bunder Wijlre, en vertaling in concreet plan van aanpak	
2021	Uitbreiding Kindercirkel Gulpen permanent Normatief 203 m ² bvo - 2 lokalen	€ 600.000
2021	Uitbreiding Op de tien Bunder Wijlre permanent Normatief 175 m ² bvo - 2 lokalen	€ 520.000
2021	Breed onderzoek Ver-/ nieuwbouw Klavertje Vier Eys	
2022	Ver- / nieuwbouw Klavertje Vier Eys	€ 1.500.000

Aannames investeringskosten:

- Bij het bepalen van de financiële kaders voor nieuwbouw / uitbreiding wordt gerekend met een actuele referentieprijis van €2.950,- per vierkante meter bvo (kwaliteitsniveau Bouwbesluit en BENG, incl. btw). Bedragen zijn exclusief indexerings- en mogelijke effecten van marktwerking.
- Prijspeil 2020, inclusief btw, exclusief grond/sanering. Kosten zijn bepaald op basis van normatieve ruimteberekening, genoemde bedragen zijn afgerond. Bedragen zijn exclusief grond / sanering.
- Investering betreft enkel onderwijs ruimten (normatief). Investering aanpalende kindfuncties of gemeenschapsfuncties zijn niet meegenomen in investeringskosten bij (ver)nieuwbouw. Exclusief bestaande (lopende) kapitaallasten.
- Bij verdere planontwikkeling dienen leerlingenaantallen en -prognoses getoetst te worden aan de actualiteit.
- Nadere afspraken tussen gemeente en schoolbesturen zijn noodzakelijk inzake keuze voor renovatie/nieuwbouw en een eventuele bijdrage vanuit het schoolbestuur.
- Bij de ontwikkeling van een individueel project is het noodzakelijk om een actuele stichtingskostenraming op te stellen.

Prioritering

In de gesprekken over het IHP hebben gemeente en schoolbesturen gesproken over prioritering van de verschillende projecten. Daarbij is de afweging gemaakt om met name urgentie te geven aan vragen met betrekking tot ruimtetekort vanuit gedeelde verantwoordelijkheid. Deze gesprekken leidden tot de voorgestelde prioritering en volgorde waarin de projecten de komende jaren worden opgepakt.

7.2 Dynamisch plan

Het voorliggend plan 2020-2035 is opgesteld als strategische richting voor de gemeente, betrokken schoolbesturen en –directeuren en kindpartners. Bij de planvorming is rekening gehouden met mogelijke ontwikkelingen, geldende beleidsrichtingen en in te schatten risico's. De opgenomen gegevens geven de actuele stand van zaken begin 2020 weer. Als gevolg van (onvoorziene) ontwikkelingen en mogelijke wijzigingen in lopende planuitvoering kan de situatie zich in de loop der tijd mogelijk anders ontwikkelen. Zie ook hoofdstuk 8.